

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra rusistiky a lingvodidaktiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Porovnání slovní zásoby v oblasti zimních sportů v českém,
ruském a anglickém jazyce**

**The Comparison of the Czech, Russian and English Lexicon
in the Field of Winter Sports**

Lucie Žáčková

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Anglický jazyk se zaměřením na
vzdělávání – Ruský jazyk se zaměřením
na vzdělávání

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Porovnání slovní zásoby v oblasti zimních sportů v českém, ruském a anglickém jazyce* potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 12.7.2021

Mé poděkování patří PhDr. Lence Rozboudové, Ph.D., za její cenné rady, ochotu a nekonečnou trpělivost při vedení této práce. Děkuji také rodině Fryntových za podporu a zázemí.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá slovní zásobou v oblasti vybraných zimních sportů v českém, ruském a anglickém jazyce. Cílem práce je porovnat výrazy z dané oblasti a zjistit, zda jsou přejímány z jiných jazyků. Teoretická část se věnuje především vědní disciplíně lexikologii jako takové, způsobům obohacování slovní zásoby jazyka a jejich srovnáním v jednotlivých jazycích. V praktické části jsou porovnávané výrazy přehledně zpracovány do tabulek o třech sloupcích. U každé jednotky je uveden její význam a původ dle výkladových a etymologických slovníků daného jazyka a je určena míra mezijazykové ekvivalence v rámci všech tří jazyků. Na závěr je sestaven přehledný tematický slovníček pojmů dané tematické oblasti.

KLÍČOVÁ SLOVA

lexikologie, slovní zásoba, přejímání slov, zimní sporty, ruský jazyk, český jazyk, anglický jazyk

ABSTRACT

This bachelor thesis is dedicated to the lexicon of the Czech, Russian and English languages in the field of selected winter sports. The main aim of the thesis is to compare expressions of the areas stated above and find out whether are they borrowed from different languages or not. The theoretical part defines lexicology as a linguistic discipline. Several ways of enriching the lexicon are introduced and compared throughout the languages. The practical part includes the compared expressions thoroughly organized in three-column tables. Every unit has its explanation and origin stated according to the semantic and etymological dictionary of the corresponding language. The measure of the interlingual equivalence within the three languages is also stated in this thesis. In the end, there is a well-arranged dictionary of all the expressions used in the given thematical field.

KEYWORDS

lexicology, lexicon, borrowing, winter sports, Russian, Czech, English

OBSAH

1. ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
2. LEXIKOLOGIE	9
2.1. SLOVO A JEHO VÝZNAM	10
2.2. SLOVNÍ ZÁSoba	11
2.3. VRSTVY SLOVNÍ ZÁSoby	12
2.4. SLOVNÍ ZÁSoba PODLE PŮVODU	13
2.4.1. Slova přejatá z cizího jazyka	13
2.4.2. Slova neosvojená	14
2.4.3. Mezinárodní slova	15
2.4.4. Kalky	15
2.5. SLOVNÍ ZÁSoba PODLE SOCIÁLNÍHO VYMEZENÍ	16
2.5.1. Profesionalismy a odborné termíny	17
2.5.2. Slang	18
2.5.3. Argot	19
2.6. ZPŮSOBY OBOHACOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSoby JAZYKA	19
2.6.1. Obohacování slovní zásoby	20
2.6.1.1. Obohacování slovní zásoby českého jazyka	20
2.6.1.2. Obohacování slovní zásoby ruského jazyka	23
2.6.1.3. Obohacování slovní zásoby anglického jazyka	27
2.6.2. Přejímání slov (заимствование, borrowings)	29
2.6.2.1. Přejímání v českém jazyce	30
2.6.2.2. Přejímání v ruském jazyce	31
2.6.2.3. Přejímání v anglickém jazyce	33
2.6.3. Porovnání způsobů obohacování v jednotlivých jazycích	33
2.6.3.1. Rodové rozdíly mezi češtinou a ruštinou	35
2.6.3.2. Anglicismy v českém a ruském sportu	36
3. ZIMNÍ SPORTY	37
3.1. KRASOBRUSLENÍ	37
3.1.1. Trenéřské školy	39
3.2. LEDNÍ HOKEJ	40
3.2.1. Česká hokejová tradice	41
PRAKTICKÁ ČÁST	43
4. POROVNÁNÍ SLOVNÍ ZÁSoby V OBLASTI ZIMNÍHO SPORTU MEZI ČJ, AJ A RJ	44
5. SLOVNÍ ZÁSoba ZIMNÍHO SPORTU	58
ZÁVĚR	75
PEŽIOME	76
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	78

1. Úvod

Sport je mezinárodní jazyk, kterým dokáže hovořit každý z nás, nehledě na to, odkud pochází. Když Pierre de Coubertin v roce 1894 zakládal novodobé olympijské hry, chtěl sjednotit národy za účelem obnovení přátelství a míru pomocí sportovních aktivit. Právě Coubertinova myšlenka rozšířit povědomí lidí o smysluplném pohybu vedla k tomu, že se dnes již 127 let můžeme těšit obnovené tradici čestného sportu jak v letních, tak i zimních podmínkách. Za tuto dlouhou dobu stihlo sportování proniknout do celého světa a významnou měrou obohatit lexikon všech kultur.¹

Ačkoliv se úředními jazyky Mezinárodního olympijského výboru (MOV) stala angličtina a francouzština, je to jazyk český, kterým trenéři v České republice komunikují se svými žáky, rozhodčí s hráči nebo přátelé mezi sebou na sportovním utkání. Obdobně je tomu i v ostatních zemích, všude je hojně využíván především jazyk mateřský.²

V průběhu let každý národ či stát pojmenovával nově vznikající sportovní činnosti a náčiní na základě jim dostupných zdrojů a tradic. Vznikly tak různě široké základny odborných pojmů i slangových výrazů v různých jazycích, kterými lze popsat polohu těla či rytmické mávnutí rukou. A protože sport je fenomén, který nezná světadílů ani hranic, dochází ke vzájemnému obohacování lexikálního inventáře. Jako předmět této bakalářské práce bylo zvoleno zkoumání terminologie sportů spjatých s pohybem po ledové ploše, a to krasobruslení a lední hokej.

Autorka práce zvolila téma s ohledem na své několikaleté působení ve sféře krasobruslení v roli aktivní bruslařky.

Hlavním účelem této práce je porovnání slovní zásoby v oblasti bruslařských sportů mezi českým, anglickým a ruským jazykem z hlediska přejímání. Autorka vyjadřuje hypotézu, že nezanedbatelnou roli při utváření slovní zásoby moderního sportu hraje přejímání z cizích jazyků, a to především z angličtiny. Tato práce má za cíl zjistit, z jakých jazyků je slovní zásoba nejvíce přejímána a to ve všech třech jazycích zkoumaných v této práci. Následuje porovnání zjištěných dat. Jako další si autorka klade za cíl porovnat slovní zásobu z hlediska významu a formy. Dalším dílčím úkolem je vytvořit přehledný slovník základní terminologie týkající se krasobruslení a ledního hokeje a taktéž jejich společného základu. Z důvodu rozsahu

¹ Pierre de Coubertin: Visionary and Founder of the Modern Olympics. Olympics, [online].

² Why Do They Speak French at the Olympics Closing Ceremony, [online].

práce se autorka nezabývá slovní zásobou v oblasti rychlobruslení, přestože se jedná o bruslařský sport.

Teoretická část se věnuje převážně lexikologii jako vědní disciplíně. První oddíl se zabývá vznikem, rozvrstvením a klasifikací slovní zásoby z hlediska sociálního vymezení a původu. Velký podíl této kapitoly představuje právě tvorba slov a její následná mezijazyková komparace. Tato část poskytuje potřebné podklady pro pozdější etymologický a sémantický rozbor vybraných lexémů v praktické části.

Další kapitoly se věnují krasobruslařskému a hokejovému sportu. Lze zde nalézt stručný popis historie obou ledových disciplín, historický význam hokeje pro český národ a také přehled nejúspěšnějších krasobruslařských škol současnosti.

Praktická část této bakalářské práce je zaměřena na porovnávání vybraných sportovních termínů z české, anglické a ruské slovní zásoby z hlediska etymologie a sémantického významu. Všechny lexikální jednotky jsou rozřazeny do tabulek o třech sloupcích, z nichž je každý sloupek vyhrazen pro jeden konkrétní jazyk. U každé jednotky je uveden její podrobný rozbor na základě významových a etymologických slovníků. Závěrečnou část této kapitoly tvoří přehledný slovníček sportovních výrazů všech tří zkoumaných jazyků.

K efektivnímu porovnání slovní zásoby určité tematické oblasti je zapotřebí dostatečné množství odpovídajících lexikálních jednotek. Tyto jednotky jsou excerповány z krasobruslařských a hokejových učebnic a stránek, dále pak ze slovníků tělovýchovných a sportovních výrazů a z oficiálních internetových stránek Mezinárodní bruslařské unie (ISU). Z důvodu dlouholeté praxe v oboru si autorka dovolí čerpat také z vlastních zkušeností nasbíraných na ledové ploše, takzvaných suchých tréninzích a komunikací s předními českými technickými specialisty. Tato slovní zásoba zároveň slouží jako základní pilíř pro tvorbu přehledného slovníčku. Původy a významy slov jsou excerповány z internetových a tištěných etymologických a výkladových slovníků. Při překladu termínů do obou sekundárních jazyků práce jsou využity slovníky překladové. Ne vždy však lze nalézt odpovídající cizojazyčný ekvivalent. V takovém případě se autorka uchyluje k použití vlastního překladu na základě znalostí všech jazyků práce.

Teoretická část

2. Lexikologie

Název vědní disciplíny **lexikologie** je složeninou řeckého slova „*lexikos*“ (vztahující se ke slovu) a „*logos*“ neboli věda.³ Už ze samotného názvu můžeme tedy vyvodit, že předmětem této jazykovědné disciplíny bude práce se slovem, zkoumání jeho významu a tvorby. V učebnicích a odborných textů lze nalézt nepřehledné množství výkladů tohoto slova a jeho rolí v systému jazyka.

Například podle Čejky je lexikologie jazykovědná disciplína zkoumající lexikální jazykové jednotky **vzhledem k jejich významu a užití**. Tato definice vymezuje oblast lingvistiky, kterou se bude lexikologie zabývat – slovní zásoba.⁴

Filípec a Čermák definují slovní zásobu jako **soubor lexikálních jednotek**, které jsou užívány a přetvářeny jistým společenským celkem (národem či jeho částí). Tato formulace říká, že slovní zásoba funguje jako živý organismus, který se nějakým způsobem vyvíjí. Může také měnit svou strukturu a obsah. Dále se dozvídáme, že všechny národy světa disponují vlastním jazykovým systémem, který se liší v závislosti na tom, do jaké jazykové rodiny patří.⁵

Hauser ve své publikaci *Nauka o slovní zásobě* uvádí, že „předmětem zkoumání slovní zásoby je **obsah, forma a funkce pojmenovávacích jednotek**.“⁶ Vymezuje také pojmy jako slovo jako základní lexikální jednotka, význam slova, pojmenovávání či povaha a vrstvy slovní zásoby.

Všechny tyto definice dávají dohromady ucelenou představu o tom, jak je vymezována oblast působení, předměty zkoumání a základní pojmy lexikologie. Vzniklá představa umožní správně analyzovat a následně porovnat lexikální systémy všech tří jazyků této bakalářské práce.

Při zkoumání jednotek pojmenování rozlišujeme dva protichůdné postupy. Prvním z nich je postup **semaziologický**, kdy vycházíme z formy a následně vytváříme její význam. Hledáme odpovědi na otázku, jaký význam nese forma, kterou zkoumáme. Naproti tomu postup **onomaziologický** se pohybuje od významu k formě. V praxi

³ Pokorný, 1980, s. 1.

⁴ Čejka, 1992, s. 5.

⁵ Filípec, Čermák, 1985, s.13.

⁶ Hauser, 1980, s. 7.

to znamená, že vycházíme z konceptu modré barvy a nacházíme pro ni odpovídající pojmenování – například azurová, blankytná či bleděmodrá.⁷

Oba výše uvedené postupy mají v lexikologii svůj odpovídající subsystém, který je dále studuje a popisuje. V rámci jazyka pak vydělujeme kromě **onomaziologie** a **sémaziologie** také obory **frazeologie** (zkoumá frazeologické jednotky), **etymologie** (zkoumá původ slov) a **lexikografie** (zkoumá slovníky).⁸

2.1. Slovo a jeho význam

Pojem slovo se v lingvistice objevuje napříč všemi odvětvími. Například z hlediska fonetiky chápeme slovo jako kombinaci zvuků obsahující kódovanou informaci, kterou mluvčí předává příjemci.⁹ Převládá zde spíše zájem o **formu** – zkoumáme počet hlásek a jejich stavbu (jednoslabičné – *pes, strom, led* či víceslabičné – *hokejka, autobus, prádelna*).

Slovo jakožto jednotka binární se kromě **formy** skládá také z určitého **významu**. Disciplína lexikologie nahlíží na slovo jako na celistvou jednotku řeči a jazyka, u které lze rozlišit dva základní typy významu. Jedním z nich je **věcný** význam (například *modrá, víla, sloup, štěstěna, plavat*) který se odkazuje na předměty, osoby či jevy z mimojazykové reality. Většina ohebných slovních druhů nese právě tento druh významu. Oproti tomu význam **gramatický** nesou nejčastěji neohebné slovní druhy (předložky – *na, před, okolo*, a spojky – *a, ale, protože*), jejichž funkcí je popis vzájemných vztahů slov věcného významu.¹⁰

Je důležité zmínit, že význam slov je úzce vázán na konkrétní jazyk. Skupina hlásek *úzasný* pro mluvčího českého jazyka znamená skvělý, výborný. V ruském jazyce však překvapivě nese význam opačný, a to příšerný, strašný. Tento mezijazykový fenomén nazýváme tzv. false friends neboli **mezijazyková homonymie**.¹¹

„Podle toho, zda má slovo jeden význam nebo zda jich má více, rozlišujeme slova **jednovýznamová** a **mnohovýznamová** (polysémní). Vedle názvu slova

⁷ Čejka, 1992, s. 11.

⁸ Hauser, 1980, s. 7.

⁹ Peprník, 2001, s. 7,8.

¹⁰ Bezděk, 1974, s.7,8.

¹¹ 'Falešní přátelé' (false friends) - Help for English - Angličtina na internetu zdarma, [online].

jednovýznamová a mnohovýznamová se užívá také termínu jednoznačná a mnohoznačná.¹²

Slovo **jednovýznamové** se vyznačuje velkou mírou sémantické autonomie. To znamená, že jsme schopni lehce pochopit význam daného slova bez bližší specifikace pomocí kontextu. Například slovo *dvounohý* vždy znamená, že denotát, o kterém hovoříme, má dvě nohy.¹³ Na poli odborné terminologie je jednovýznamovost slov velmi žádoucí. Nedochází tak k zaměňování významů, které by mohlo vést k chybné interpretaci dat.¹⁴

Slova **mnohovýznamová** se v jazyce vyskytují naprosto běžně. Jedná se o slova, jejichž význam může odkazovat na dva a více referentů. Slovo *koruna* může v závislosti na kontextu znamenat královský klenot, košatou část stromu nebo například měnu. Děje se tak z důvodu **ekonomiky slovní zásoby**, abychom nemuseli vytvářet pojmenování pro každý jeden jev z mimojazykové reality zvlášť. Lidský mozek, jakožto orgán paměti, má omezenou kapacitu a nezvládl by uložit a pracovat s tak velkým množstvím pojmů. Problém nastává v případě, že mnohovýznamové slovo stojí samostatně. V takové situaci není výraz blíže specifikován a může dojít k záměně významů.

2.2. Slovní zásoba

Člověk jako tvor myslící je na základě poznávacích procesů jemu vlastních a postupně získávané zkušenosti schopen poznávat svět a rozumět mu. Jednotlivá slova si můžeme představit jako kostky stavebnice. Mají různý tvar a funkci a vzájemně se doplňují. Jejich spojením dojde k vytvoření řetězce vět či souvětí. Soubor všech těchto kostek se nazývá **slovní zásoba (lexikum)**. Základní jednotkou slovní zásoby je **slovo**.¹⁵

Hauser hovoří o slovní zásobě následovně: „Slovní zásobu jednoho jazyka tvoří **souhrn všech slov**, která se v něm vyskytují. Obsáhlost slovní zásoby svědčí o bohatosti jazyka. Počet slov není uzavřen a je nejjistitelný. Obraz o rozsahu slovní

¹² Hauser, 1980, s. 69.

¹³ Man, 1976, s. 107.

¹⁴ Hauser, 1980, s. 69.

¹⁵ Hauser, 1980, s. 9.

zásoby poskytují údaje velkých slovníků. Nás největší slovník *Příruční slovník jazyka českého* obsahuje asi 250 000 hesel.“¹⁶

Je pochopitelné, že ani rodilý mluvčí nezná všechna slova. Hauser proto rozděluje slovní zásobu na **aktivní** a **pasivní**. Do aktivní slovní zásoby řadíme slova, která uživatel jazyka běžně používá v mluvené i psané podobě. Pasivní slovní zásoba se skládá ze slov, které uživatel zná, ale nevyužívá je ke komunikaci.¹⁷

Slovní zásoba hraje klíčovou roli v procesu poznávání a učení nových jazyků. Čím větší je aktivní jazykový fond uživatele, tím konkrétněji je schopen formulovat a vyjádřit své myšlenkové pochody a záměry a tím vyšší úroveň jazyka ovládá. Další faktor nezbytný k dosažení vyšší jazykové úrovně je zdokonalování produktivních a receptivních jazykových dovedností. Mezi produktivní dovednosti řadíme mluvení a psaní, u kterých mluvčí používá aktivní slovní zásobu. Naopak s pasivní slovní zásobou si vystačíme u receptivních dovedností jako je čtení a poslech.

2.3. Vrstvy slovní zásoby

Man ve své publikaci *Základy lexikologie ruského jazyka* prohlašuje, že „lexikální jednotky můžeme třídit podle toho, zda mají nějaký **výrazný příznak** v protikladu ke slovům **nepříznakovým**.“¹⁸ Hauser toto tvrzení doplňuje o fakt, že drtivá většina slovní zásoby nedisponuje žádným takovým výrazným příznakem, a nazývá tato slova **neutrální**.¹⁹ Existují však slova, která tento příznak nesou. Mohou se lišit stylistikou, expresivitou nebo rozsahem používání. Na základě těchto faktorů je dělíme na **lexikální vrstvy**.²⁰

Jednotlivé vrstvy české a ruské slovní zásoby lze uspořádat například podle **původu** či **sociálního vymezení**.

Slovní zásobu můžeme podrobněji dělit také podle **územního rozšíření** (celonárodní slovní zásoba, nářeční slovní zásoba), **dobového vymezení** (archaismy, historismy, neologismy), **expresivně stylistického hlediska** (stylové vrstvy jazyka) a **citového zabarvení** (emocionální, expresivní – slova lichotná, domácká, eufemismy; slova hanlivá a slova hrubá).²¹

¹⁶ Hauser, 1980, s. 13-14.

¹⁷ Hauser, 1980, s. 13-14.

¹⁸ Man, 1976, s. 167.

¹⁹ Hauser, 1980, s. 18.

²⁰ Man, 1976, s. 167.

²¹ Man, 1976, s. 211-212.

Anglická lexikologie rozděluje slovní zásobu z hlediska **územního rozvrstvení**, **sociálního rozvrstvení**, **stylistiky** (formální, neformální, poetická slova), **časového vymezení** (archaismy, neologismy), z hlediska **původu** a z hlediska jejich **expresivity**.²²

Porovnáme-li tato dvě rozvrstvení, zjistíme, že jsou téměř identická. Můžeme tedy říct, že jak angličtina, tak čeština a ruština vnímají tuto problematiku shodně.

Podle Hausera tvoří **příznakové** lexikální jednotky pouze **okrajovou vrstvu** slovní zásoby. Nachází se tedy na periférii a nejsou tak hojně využívány. **Jádro** (centrum) slovní zásoby je složeno z **neutrálních** (bezpříznakových) slov, která mají čistě pojmenovávací funkci. Díky tomu, že příznaky vycházejí z různých kritérií, může jedno slovo patřit do několika vrstev současně.²³

Vzhledem k faktu, že cílem této práce je mezijazykové porovnání sportovní slovní zásoby a jejího vytváření, autorka klade důraz především na původ slovní zásoby a její sociální rozvrstvení. Lexikální jednotky z jiných uvedených vrstev nezaujímají ve slovní zásobě týkající se sportu významnou pozici, a proto se jimi autorka podrobněji nezabývá.

2.4. Slovní zásoba podle původu

Man rozlišuje slovní zásobu podle původu na slova **přejatá z cizího jazyka**, **slova neosvojená**, **slova mezinárodní** a **kalky**.²⁴ Rublevová přidává ještě **исконно русские слова** (slovní zásoba utvořená na ruském území), kterým však z důvodu cílů této práce samostatná kapitola věnována nebude.²⁵

2.4.1. Slova přejatá z cizího jazyka

Kemmerová vysvětluje pojem slova přejatá následovně: „Přejatá slova jsou slova osvojená mluvčími určitého jazyka, která mají svůj původ v jiném jazyce (jazyce výchozím).“²⁶ Jedná se tedy o cizí lexikální jednotky, které přešly ze slovní zásoby určitého jazyka do lexikonu jazyka nového a usadily se v něm. Postupně docházelo k začleňování těchto jednotek do systému jazyka – přejatá slova se měnila z hlediska

²² Peprník, 2001, s. 4-5.

²³ Hauser, 1980, s. 19.

²⁴ Man, 1976, s. 171-180.

²⁵ Рублева, Лексикология современного русского языка 2008, s. 100. [online].

²⁶ Rice University -- Web Services, [online].

morfologie, fonetiky a sémantiky, začaly se například skloňovat či vyslovovat pomocí hlásek cílového jazyka. Tento proces se nazývá **osvojování**.²⁷

Z lingvistického hlediska je také zajímavé pozorovat rozdíl mezi **cizím** a **přejatým slovem**. Kemmerová tento rozdíl ilustruje právě na procesu osvojování. Vezměme si kupříkladu francouzský výraz *garage* (garáž). Mluvčí, kteří toto slovo přejali, ho nejspíše poprvé slyšeli od francouzsky mluvícího člověka. Můžeme tedy předpokládat, že se snažili napodobit výslovnost tak, aby se podobala spíše francouzštině, než jak ji známe nyní. Je pravděpodobné, že zpočátku bylo slovo *garáž* využíváno převážně frankofonními obyvateli, kteří význam slova znali. V určitém momentě však došlo k jeho rozšíření do vrstev společnosti, která s významem slova obeznámena nebyla. Ve chvíli, kdy obyvatelé slyší výraz, kterému nerozumí a z výslovnosti bezpečně poznají, že slovo pochází z jiného jazyka, můžeme hovořit o slově **cizím**. S postupem času roste frekventovanost jeho využívání a vytrácí se informace o jeho původu, čímž dochází k procesu osvojení a slovo nazýváme **lexikální výpůjčka** či slovo **přejaté**.

V ruském jazyce se takto přejatá slova nazývají **заимствования**, v angličtině, podobně jako v češtině, nesou dvojí název – **loan words** nebo **borrowings**.²⁸

2.4.2. Slova neosvojená

Na rozdíl od přejatých slov, která se plně integrovala do slovní zásoby určitého jazyka, rozlišujeme také slova **neosvojená**. Do této skupiny řadíme slova, která neprošla celým procesem osvojení.

Ke slovům neosvojeným patřím například **exotismy**. Nejčastěji se jedná o výrazy popisující realie z cizích zemí a kultur. Narazíme-li tedy na pojmy *lady* (dáma) či *lord* (pán), můžeme s jistotou říct, že se jedná o text související s Velkou Británií, kde jsou tato pojmenování osob součástí společenské normy. Obdobně můžeme postupovat u výrazů *frank* (francouzská měna) nebo *monsieur* (pán), které se využívají ve frankofonních oblastech. S exotismy je úzce spjatá problematika **transkripce** (přepis zvukové podoby slova) a **transliterace** („věrný přepis slova z jednoho písma do jiného“)²⁹. Případem transliterace z angličtiny do ruštiny je například slovo герл – girl (dívka).³⁰

²⁷ Нетяго, Лексикология современного русского языка, 2016, s. 50. [online]

²⁸ Rice University -- Web Services, [online].

²⁹ Cyrilice.cz. Cyrilice.cz (azbuka), o písmu cyrilici, teorie, pomůcky, návody, [online].

³⁰ Самотик, Лексика современного русского языка, 2010, s. 420. [online].

Mnohé z exotismů postupně **ztrácejí** svůj **ráz** a stávají se slovy přejatými, například *show business* (шоу-бизнес, showbyznys) nebo *highway* (хайвей, dálnice).³¹

V ruštině se tato skupina slov nazývá obdobně jako v češtině, **неосвоенные слова**, angličtina je překládá jako **exoticism**.³²

Ačkoliv nesou exotismy a přejatá slova několik společných znaků, nejedná se o synonyma. Rozdíl je patrný především v míře osvojení a referenci. Zatímco přejatá slova se plně integrovala do slovní zásoby, exotismy nebyly mluvčími osvojeny úplně. Stále se jedná o cizí slova, která označují realie mimo území daného národa.

2.4.3. Mezinárodní slova

Mezinárodní slovo neboli **internacionalismus** (rusky **интернационализм**, anglicky **internationalism**) je mezijazykový fenomén, který se vyznačuje příslušností ke třem a více jazykům, z nichž aspoň jeden jazyk zaujímá postavení světového jazyka.³³ Bobrovnyk definuje tento pojem jako „slova korespondující svou vnější formou a fonetickou stránkou ve většině jazyků, která se odkazují na stejného či podobného referenta z oblasti vědy, techniky, kultury, umění a politiky.“³⁴ V praxi to znamená, že mezinárodní slovo bude mít stejnou či podobnou psanou formu a výslovnost ve všech jazycích. Patří sem například slova **latinského** *hypothesis* (гипотéза, гипотеза), *theory* (teorie, теория), *lexicon* (lexikon neboli slovník, лексика), *democracy* (demokracie, демократия) a **řeckého** původu – *university* (univerzita, университет), *federation* (federace, федерация), *faculty* (fakulta, факультет). Jedná se tedy povětšinou o **jazyky evropské**.

Jednotky z mezinárodní slovní zásoby se staly základními kameny pro některé umělé jazyky, např. **esperanto**.³⁵

2.4.4. Kalky

Dále můžeme slova podle původu dělit na **kalky**. Slovo *calque* pochází z francouzštiny a znamená **kopie** či **napodobení**. Jedná se o složeniny, jejichž části

³¹ Žaža, 1999, s. 31.

³² Man, 1976, s. 179.

³³ Man, 1976, s. 178.

³⁴ Peculiarities of international words translation, [online].

³⁵ Bobrovnyk, *Peculiarities of international words translation*, 2017, s. 6-7. [online].

pochází z vlastního jazyka, nicméně jsou kopií morfematického složení v jiném jazyce. Kalky jsou vlastně skryté lexikální výpůjčky. Vypůjčíme si morfémy z cizího jazyka, které přeložíme a sestavíme podle vzoru v cizím jazyce.³⁶

Rozlišujeme kalky trojího typu³⁷

- **slovotvorné kalky** – vznikly na základě překladu jednotlivých morfémů cizích slov.³⁸ Mezi nejhojnější výchozí jazyky pro **kalkování** (tvoření kalků) v českém jazyce jsou němčina – *zvěro-lékař* (tier-arzt), latina *prvo-rozený* (primo-genitus), francouzština – *zá-viset* (dé-pendré) a řečtina.³⁹
- **frazeologické kalky** – jedná se povětšinou o „rozložené vazby slovesné, synonymní s jednoslovnými slovesy: *udělat něčemu konec* (Ende machen), *běžný účet* (conto corrente), *živý zájem* (lebhaftes Interesse).“⁴⁰ V podstatě doslovně přeložíme jednotlivá slova frází.
- **sémantické kalky** – „vznikají v případě, kdy pod vlivem cizího slova nabývá slovo původní nového významu.“⁴¹ Hlavní příčinou vzniku přejatých významů je kulturní vliv druhého jazyka. O sémantickou kalku se jedná například ve slově *brigáda* (zpočátku se jednalo pouze o vojenskou, později také pracovní)⁴²

2.5. Slovní zásoba podle sociálního vymezení

Podle Mana může mít slovní zásoba celospolečenskou platnost, nebo může její použití být ohraničené na určité pracovní, zájmové či sociální prostředí. Právě podle prostředí, ve kterých se výrazy užívají, slovní zásobu rozlišujeme na **odborné termíny** (profesionalismy), **slang** a **argot**.⁴³

Angličtina vnímá rozdělení podle sociální diferenciaci odlišným způsobem. Pepník ji dělí na **Cockney** a **profesionalismy**. Cockney je dialekt londýnské pracující vrstvy, který využívá nejen fonetické variace slov, ale také velké množství specifické slovní zásoby. Díky tomu jej můžeme klasifikovat jako samostatnou vrstvu.

³⁶ Самотик, Лексика современного русского языка, 2010, s. 158. [online].

³⁷ Filipes, Čermák, 1985, s. 122.

³⁸ Шанский, 1975, s. 44.

³⁹ Filipes, Čermák, 1985, 122.

⁴⁰ Filipes, Čermák, 1985, s. 122.

⁴¹ Самотик, Лексика современного русского языка, 2010, s. 159, [online].

⁴² Filipes, Čermák, 1985, s. 122-123.

⁴³ Man, 1976, s. 185.

Problematika **profesionalismů** je v angličtině komplikovanějšího rázu. V jazyce obecně rozlišujeme dvě jazykové vrstvy – **standardní** a **nestandardní**. A právě do nestandardní vrstvy řadíme **slang** a **profesionalismy**. Hranice těchto dvou vrstev nejsou pevně vymezené a vrstvy mnohdy splývají. Tento pojem je označován jako **profesionální slang**.

2.5.1. Profesionalismy a odborné termíny

V Hauserově publikaci *Nauka o slovní zásobě* se dočteme, že „slovní zásoba profesionální je motivovaná vztahem k povolání a zahrnující **soubor** nespisovných názvů **odborných** a **pojmenování** a obrátů **rozšířených v daném pracovním okruhu**.“⁴⁴ Jedná se tedy o výrazy popisující speciální předměty, jevy či procesy z pracovních sfér. Díky své odbornosti je význam profesionalismů laické veřejnosti většinou neznámý. Abychom těmto termínům porozuměli, musíme se v dané sféře orientovat. Termíny jsou kontextuálně nezávislé a nenesou žádný expresivní význam.⁴⁵

V závislosti na prostředí rozlišujeme profesionalismy **lékařské** (*skalpel*), **vojenské** (*brigáda, divize*)⁴⁶, či **myslivecké** (*běhy, morda, bezoár*)⁴⁷. Patří sem také velké množství lexikálních jednotek týkajících se **sportu** (*ofsajd, axel*).

Ani zde nejsou hranice mezi profesionalismy a slangovými výrazy jasně dané a může docházet k prolínání obou vrstev.⁴⁸

Některé odborné termíny z užších lexikálních vrstev se postupným začleňováním usadily v celonárodní slovní zásobě. Jedná se například o slova *kombajn, globus* nebo *obrazovka*. Stalo se tak díky enormnímu rozvoji v oblasti zemědělství a filmu ve své době. V učitelství se *globus* stal nezbytnou pomůckou pro efektivní vyučování geografie.⁴⁹

⁴⁴ Hauser, 1980, s. 23.

⁴⁵ Бабенко, Лексикология русского языка, 2008, s. 115. [online]

⁴⁶ Vojenské rozhledy - Několik poznámek k terminologii v rezortu MO. Vojenské rozhledy – Aktuality, [online].

⁴⁷ Myslivost - Myslivecká mluva. Myslivost – Home, [online].

⁴⁸ Ман, 1976, s. 187.

⁴⁹ Шанский, 1975, s. 63.

2.5.2. Slang

Slangové výrazy jsou ve své podstatě podobné profesionalismům. Nejedná se však o synonyma. Zatímco profesionalismy jsou odborné citově nezabarvené termíny užívané v různých profesích, **slangové výrazy** jsou mluvou lidí **spojených určitými zájmy**. Velmi často jde o výrazy nesoucí nějaký **expresivní příznak** či **emocionální zabarvení**. Slang hraničí s nespisovností a hovorovou mluvou.⁵⁰

Hauser vysvětluje vznik slangových výrazů následovně. „Pro slang je příznačný i způsob utváření jeho pojmenování. Zvláště příznačná je pro tuto oblast **univerbizace**. Tam, kde má spisovný jazyk pojmenování víceslovné, vytváří slang v úsilí po stručnosti název **jednoslovný**. Nejčastěji k tomu využívá produktivních odvozovacích přípon.“⁵¹ Jedná se například o přípony

- ář** (fyzikář, dvojkař, tyčkař, mílař, kaprař)
- ák** (autobusák, francouzák, osobák, cest'ák)
- ka/ovka** (tutovka, přesilovka, rychlovka)
- ina** (nádeničina, řezničina, kantořina, doktořina)

Častým jevem při vytváření slangových výrazů je **haplogie** neboli **redukce počtu hlásek**. Vzniklá slova jsou kratší a mohou mít příponu. Například *'sím* (prosím), *úča* (učitelka), *kraso* (krasobruslení), *magneták* (magnetofon). Ve sportu je to například *krokovka* (kroková sekvence), *дупель* (dvojitý axel) nebo *triple* (trojitý skok).

Své zastoupení mají ve slangu i **slova cizího původu** – *bek* (obránce), *gólman* (brankář) či *mač* (zápas). Většina těchto výrazů pochází z angličtiny.

Z cizojazyčných slov je to například *goalie* (brankář) či *дупель* (dvojitý axel) nebo *триксель* (trojitý axel).

Některé slangové výrazy mohou mít **expresivní zabarvení**. Tato skutečnost je mnohdy zvýrazněna příponou – *bifloun*, *fešanda*, *prud'as*.⁵²

Na závěr Hauser vysvětluje popularitu slangových výrazů. „Slangová pojmenování působí svou neotřelostí a tím svěžestí, výrazností, expresivitou, vtipností a často stručností. To vše přispívá k šíření slangu mimo jeho původní úzkou oblast

⁵⁰ Man, 1976, s. 187.

⁵¹ Hauser, 1980, s. 25.

⁵² Hauser, 1980, s. 25-27.

užívání. Řada slangových výrazů přešla do hovorového stylu, v němž spoluvytváří **hovorovou lexikální vrstvu.**⁵³

2.5.3. Argot

Zvláštní vrstvou ve slovní zásobě je mluva společenských odpadlíků neboli **argot**. Jeho primární funkcí je **tajnost a nesrozumitelnost** pro lidi mimo tyto společenské vrstvy. Argot je hojně využíván kriminálníky, lupiči, zloději, podvodníky a prostitutkami.⁵⁴

Podle Hausera je nejčastějším způsobem vzniku argotu **přenesení významu** – *chlup* (detektiv), *káča* (pokladna), *stříkačka* (pistole).

Dalším z pramenů jsou **slova cizí**. Vznikly tak například výrazy jako *prachy* (peníze), *loch* (vězení), *být švorc* (bez peněz), či *fachčit* (pracovat).

Pro uživatele argotu je velmi důležité zachování jeho tajnosti a skrytého významu. Dojde-li k prozrazení, výraz ztrácí svou funkci a je nahrazen novým, kterému lidé mimo určenou skupinu neporozumí.

Stejně jako slang je i argot lákadlem pro mladší generace. Přitahuje je nápaditost a expresivní zabarvení výraziva, které potom sami používají a začleňují ho do hovorové vrstvy jazyka.⁵⁵

2.6. Způsoby obohacování slovní zásoby jazyka

Ruku v ruce s dějinným vývojem lidstva a kultury jde i vývoj jazyka. Jazyk jakožto dorozumivací prostředek se postupně transformuje na základě jeho mluvčích a potřebě pojmenovávat nově vzniklé mimojazykové skutečnosti. Každým dnem se objevují nové předměty, jevy, děje, z oblasti vědy, techniky, kultury, sociální sféry nebo například lékařství. Všechny tyto atributy je potřeba pojmenovat a zaznamenat. A právě díky schopnosti vytvářet nová pojmenování či přidělovat již existujícím nový význam neztratí jazyk svou dynamiku a pružnost a zůstane zachován.

Pokud existuje pohyb dovnitř lexikálního fondu jazyka, lze předpokládat, že existuje také pohyb ven. Slovní zásoba zastarává, a ztrácí schopnost odrážet aktuální

⁵³ Hauser, 1980, s. 27.

⁵⁴ Man, 1976, s. 188.

⁵⁵ Hauser, 1980, s. 27-28.

společenské jevy. Míží sociální vrstvy, které slova využívají a ta se tak stávají nepotřebná, ztrácí svůj význam a postupem času zaniknou.

Slovní zásoba se mění čtyřmi základními způsoby – zastaráváním slov, zánikem slov, změnou významu slov, tvorbou nových slov. Vzhledem k povaze práce bude podrobněji rozebrána pouze problematika obohacování slovní zásoby, nikoliv její zánik.⁵⁶

2.6.1. Obohacování slovní zásoby

V této kapitole jsou podrobně zpracovány způsoby tvorby nových lexikálních jednotek v jednotlivých jazycích. Kromě nich se na obohacování slovní zásoby podílí také přejímání z cizích jazyků, kterému bude vzhledem k rozsahu věnována samostatná kapitola.

2.6.1.1. Obohacování slovní zásoby českého jazyka

Abychom dokázali správně popsat slovotvorné postupy českého jazyka, je nezbytně nutné, abychom znali terminologii vztahující se k danému tématu.

Filipec a Čermák vysvětlují tyto pojmy v publikaci *Česká lexikologie*. „Tvoření slov se tradičně týká pojmenovávacích druhů slov, a to slovotvorně motivovaných, které můžeme formálně i významově rozdělit vysvětlit jinými slovy, motivujícími (*učitel*, člověk, který *učí* na rozdíl od slova *žák*, slovotvorně nemotivovaného, základního). Slovotvorně motivované slovo se skládá ze základu a formantu, popř. jde-li o složeninu, zde dvou i více slov základových. Formanty zahrnují sufixy (přípony), prefixy (předpony), postfixy, kmenotvorné přípony, koncovky i volné morfémy (reflexivní *se, si*), a to jednotlivě i v různých kombinacích.“⁵⁷

V této kapitole budou rozebírány způsoby tvorby slov využívající především termínů slovotvorný základ, formant, sufix a prefix, přičemž poslední dva termíny lze jednoslovně shrnout názvem afíxy.

Kromě přejímání, které se velkou měrou podílí na obohacování slovní zásoby, v českém jazyce rozlišujeme podle Hausera ještě tři další typy vzniku pojmenovávacích jednotek.⁵⁸

⁵⁶ Trávníček, 1958, s. 10.

⁵⁷ Filipec, Čermák, 1985, s. 102.

⁵⁸ Hauser, 1980, s. 97.

- **Derivace (Odvozování)**

Pod pojmem odvozování se skrývá několik slovotvorných postupů.

- **Příponový postup** – ke slovotvornému základu přidáváme příponu. Příponou nazýváme takový prvek, který přidá-li se za slovotvorný základ, vytvoří s ním nové slovo. Výsledné slovo může mít díky příponě jiný slovní druh, například *cíl* (podstatné jméno) + *-ový* = *cílový* (přídavné jméno). Mezi další příklady příponového postupu řadíme *stáž* (základ) + *-ista* (přípona) = *stážista*, *pout* + *-ník* = *poutník*, *stavit* + *-tel* = *stavitel*, *pohled* + *-nice* = *pohlednice*.

K odvozování sloves používáme tzv. kmenovou příponu, například *-ova-* (*veslo* + *-ova-* = *veslovat*), *-a-* (*červený* + *-a-* = *červenat*).

- **Předponový postup** – Předponou nazýváme takový prvek, který přidá-li se před slovotvorný základ, vytvoří s ním nové slovo. Předpona na rozdíl od přípon povětšinou nemění slovní druh výsledného slova ani jeho gramatické kategorie.⁵⁹ Například *od-* (předpona) + *nést* (základ) = *odnést*, *proti* + *povodňový* = *protipovodňový* (*pytel*), *před* + *časný* = *předčasný*, *pod* + *tlak* = *podtlak*.
- **Kombinovaný (smíšený) postup** – ke slovotvornému základu přidáváme předponu i příponu najednou, viz. *bez* + *ohled* + *ný* = *bezohledný* (člověk), *do* + *slov* + *ný* = *doslovný* (překlad), *anti* + *doping* + *-ová* = *antidopingová* (kontrola).
- **Bezpříponový postup** – tento slovotvorný proces je v české lexikologii poněkud ojedinělý. V některých případech dochází k zpětnému odvozování (*nemotora* – od slova *nemotorný*) či přidáním koncovky (*vychov-at* – *výchova*). Mezi příklady bezpříponového tvoření řadíme také slovo *kop* (od slovesa *kopnout*).⁶⁰

- **Kompozice (Skládání)**

Skládáním slov rozumíme proces, kdy se ze dvou významových slov stane jejich složením jedno slovo. Základní rozdíl mezi skládáním a afixací je takový, že při afixaci skládáme významové slovo a gramatické slovo, zatímco při skládání jsou to

⁵⁹ Hauser, 1980, s. 104-106.

⁶⁰ Filipec, Čermák, 1985, s. 102.

dvě významová slova. Většinou se jedná o dvě slova, víceslovné složeniny jsou v českém jazyce výjimkou. Vzniklé slovo nazýváme **složenina**. Význam složenin se odvíjí od slov v základu a je značně omezený. Například *černozem* se nevztahuje na jakoukoliv zem, nýbrž na specifický půdní typ.

Podle Šmilauera rozlišujeme dva základní typy slovotvorného procesu skládání, a sice složeniny pravé a nepravé.

- **Složeniny pravé (vlastní)** – nelze je rozdělit na dvě samostatná slova, aniž bychom změnili jejich podobu. Forma prvního členu neodpovídá žádné podobě základního slova, například *zprav-o-daj* nebo *kaz-i-svět*. Druhý člen obsahuje slova, která se v jazyce samostatně nevyskytují – *kože-luh*, *listo-noš*.
- **Složeniny nepravé (nevlastní)** – tyto složeniny lze jednoduše rozdělit na dvě samostatně stojící slova, například *vlastizrádce* – *zrádce vlasti*. Při tomto typu složenin je často využíváno příslovců.⁶¹

- **Vznik nových významů slov**

Pod tímto pojmem se rozumí jak **rozšíření významu** u jednovýznamového slova, tak i u slova, které již více významů má. Do této oblasti spadá také homonymie, která vzniká právě rozpadem mnohovýznamovosti na oddělená samostatná slova, například *pokoj* (klid) – *pokoj* (světnice).⁶²

Vzhledem k faktu, že tento způsob obohacování slovní zásoby nemá v oblasti sportovní terminologie velké zastoupení, autorka ho nebude rozebírat podrobněji.

- **Zvláštní typy tvorby slov**

Jedná se o slovotvorné postupy, které se v českém jazyce vyskytují jen zřídka, přesto jsou důležitou součástí obohacování slovní zásoby. Šmilauer ve své publikaci *Novočeské tvoření slov* uvádí například tyto:

- **Zkratkové tvoření** – tvorba lexikálních jednotek za pomoci počátečních písmen či slabik jednotlivých slov. Dělíme je na čtyři základní typy. Slabičné – *osram* (*osmium* + *wolfram*), hláskové – *AMU* (Akademie

⁶¹ Šmilauer, 1971, s.13.

⁶² Hauser, 1980, s. 97.

múzických umění), písmenné *ČNB* – (Česká národní banka) a smíšené – *Čedok* (Československá dopravní kancelář).

- **Krácení** – využívá se zejména při krácení jmen, například *Magdalena* – *Lenka*, *Antonín* – *Tonda*, ale také u slangových a argotických výrazů – (*ciga*)*retka*, za korunu *pade(sát)*.
- **Křížení slov** – jedná se o vcelku vzácný proces tvorby slov, kdy dochází ke splynutí dvou lexikálních jednotek v jednu. Jiný název pro křížení je také kontaminace a slova vzniklá tímto způsobem nepovažujeme za správná. Řadíme se například *hrůzný* + *strašlivý* = *hrůzlivý* nebo *bezbožný* + *neznaboh* = *beznaboh*.⁶³

2.6.1.2. Obohacování slovní zásoby ruského jazyka

Tvorbu slovní zásoby v ruském jazyce můžeme klasifikovat několika způsoby. Například Šanskij ji dělí na čtyři základní způsoby – morfologický, morfologicko-syntaktický, sémantický a syntaktický. Dělení podle Mana je podrobnější a více se věnuje konkrétním operacím jako je například krácení nebo skládání slov.

Dělení podle Šanského zní tedy následovně:

- **Morfologický způsob (морфологический способ)**

Nová pojmenování jsou vytvářena na základě již existujících slov pomocí **afixace** (předpon, přípon). Vzniklé lexikální jednotky jsou považovány za nové i z fonetického i gramatického hlediska a mohou patřit do jiného výsledného slovního druhu, než výchozí slovo.

Morfologický způsob je nejproduktivnější a nejčastěji využívaným způsobem tvorby slov. Příkladem je například *učitel*, které vzniklo přidáním přípony označující činitele *-el* k základu *učit*. V angličtině je to například přídavné jméno *happy* (šťastný), ke kterému přidáme příponu *-ness*, z čehož vznikne podstatné jméno *happiness* (štěstí).⁶⁴

⁶³ Šmilauer, 1971, s. 15-16.

⁶⁴ Шанский, 1975, s. 229.

- **Morfologicko-syntaktický způsob (морфолого-синтактический способ)**

Morfologicko-syntaktickým způsobem se rozumí takový proces, kdy nové lexikální jednotky vznikají **přechodem slov** z jednoho slovního druhu do jiného.

Existují dva podtypy morfologicko-syntaktického vzniku slov:

Lexikalizace gramatické formy – procesem lexikalizace se rozumí tvorba nové lexikální jednotky z libovolné formy jiného slova. Tento způsob lze nalézt například u slova *прямоком* (přímo ve smyslu rovně), který vznikl z původního nyní už zastaralého slova *прямик* (přímá cesta) opisem 7. pádu. Spojka *благодаря* (díky) také vznikla tímto způsobem, a sice formou přechodníku od slova *благодарить* (děkovat).

Sémanticko-gramatické přeformulování paradigmatu – v tomto případě si slovo zachovává gramatické kategorie výchozího slovního druhu. Například *гостинная* (ubytovna) – došlo ke změně slovního druhu z přídavného jména na podstatné, nikoli však tvaru. Právě z tohoto důvodu se slova dále skloňují jako přídavná jména. Tento jev se v češtině nazývá zpodstatnělé přídavné jméno a můžeme ho najít například u slova *ранěný* (voják) či *šampaňské*.⁶⁵

- **Sémantický způsob (лексико-семантический способ)**

Sémantický způsob tvorby slov vzniká na základě **rozšíření významu** již existujícího slova, nebo jeho rozpadem na více částí. Vznikají tedy dvě homonyma (slova se stejnou grafickou i fonetickou stránkou, jejíž význam je rozdílný). Různé významy jsou vnímány jako rozdílná slova neprovázaná mezi sebou.

Příkladem sémantického způsobu tvorby slov je například slovo *мир* (svět) a *мир* (mír). Oba názvy vznikly z podstatného jména *мир* označující lidi či společnost. Odlišují se od sebe například gramatickou kategorií počitatelnosti – *мир* ve smyslu světa může být vyjádřen v jednotném i množném čísle, zatímco *мир* ve smyslu mír pouze v jednotném.⁶⁶

⁶⁵ Шанский, 1975, s. 227-229.

⁶⁶ Шанский, 1975, s. 224-225.

- **Сyntaktický způsob (лексико-синтактический способ)**

Slova můžeme také vytvářet pomocí **spojení** více sémantických jednotek v jedno slovo. Tento způsob tvoření se nazývá syntaktický. „Vznik nových jednotek za pomoci tohoto způsobu je doprovázen zánikem fonetických, gramatických a morfologických vlastností jednotlivých výchozích slov. Z tohoto důvodu dochází k obohacení slovní zásoby novými pojmy z lexikálního, fonetického i morfologického hlediska.“⁶⁷

Syntaktickým způsobem vznikla například slovíčka typu *долгожданный* (долго + жданный, dlouho očekávaný), *вдребезги* (в + дребезги, napadrt').⁶⁸

Protože ruský jazyk stejně jako čeština spadá do skupiny syntetických jazyků a slovanské jazykové rodiny, můžeme předpokládat, že slovo tvorné procesy v češtině a v ruštině budou podobného rázu.

V učebnicích ruského jazyka pro rodilé mluvčí najdeme velké množství slov zaměřené na morfologický způsob tvorby slov. Tento fakt vytváří iluzi, že nové lexikální jednotky mohou vznikat pouze tímto způsobem.⁶⁹ Není tomu tak. Existuje několik dalších způsobů obohacování slovní zásoby, pro představu můžeme uvést některé Manovy příklady.⁷⁰

- **Derivace (Аффиксальное словообразование)**

Odvozování řadíme mezi morfologické způsoby tvorby slov. Patří mezi nejproduktivnější typ obohacování slovní zásoby. Vznik nových pojmenování je realizován připojením afixu k slovo tvornému základu, tudíž stejně, jako v češtině. Rozlišujeme několik typů afixů, například *префикс* neboli *приставка* – předpona, například *выписать* (*выpsat*), *суффикс* – přípona, například *учительница* (učitelka), *постфикс* – *постfix* *кто-то* (někdo, kdosi) a *безаффиксный способ* neboli odvozování bez přípony, například *взрыв* (výbuch).⁷¹ Některé procesy afixace můžeme kombinovat, vznikne tedy například slovo s předponou a příponou zároveň (*собеседник* – společník), nebo slovo s příponou a postfixem (*переговариваться* – domlouvat se).⁷²

⁶⁷ Шанский, 1975, s. 224-225.

⁶⁸ Шанский, 1975, s. 224-225.

⁶⁹ Шанский, 1975, s. 222.

⁷⁰ Ман, 1976, s. 209-210.

⁷¹ Ман, 1976, s. 26-27.

⁷² Все способы словообразования (таблица с примерами). - Русский язык - правила, орфография, пунктуация, лексика, [online].

- **Композице (Словосложение)**

Složenina vzniká spojením dvou či více plnovýznamových komponentů tak, aby vzniklo jedno slovo. Proces skládání se v ruštině vyskytuje méně často než afixace, přesto se jedná o poměrně častý způsob tvorby slov. Slovtvorný základ mohou tvořit slova domácí nebo přejatá. Téměř vždy se jedná o slova motivovaná. Složeniny mívají nejčastěji dva komponenty. Stejně jako v češtině i v ruštině rozlišujeme složeny pravé a nepravé. Mezi pravé (собственно сложные слова) patří například *сухофрукты* (сух-о-фрукты – sušené ovoce), mezi nepravé (несобственно сложные слова) můžeme zařadit *долгоиграющий* (долго играющий - dlouho hrající).⁷³

- **Пřechod k jinému slovnímu druhu (Переход слова в другую часть речи)**

„Nová pojmenování vznikají také **přechodem** slova z jedné slovnědruhové kategorie do druhé beze změny tvaroslovné charakteristiky. Někdy se tomuto způsobu říká konverze v širším smyslu.“⁷⁴

Rozlišujeme tři typy změny slovního druhu – субстантивация, адъективация, адвербиализация.

Při substantivizaci přídavných jmen mění přídavné jméno svůj slovní druh na podstatné jméno, například *дежурный* (ten, kdo je ve službě). Pojem adjektivizace přídavných jmen slovesných vyjadřuje změnu na přídavné jméno s vlastní funkcí, například *блестящий* (velkolepý). Poslední druhem konverze je adverbializace, kdy výrazy mění slovní druh na přídavné jméno, například *днём* (ve dne).⁷⁵

- **Зкрасování slov (Аббревиация)**

Zkracování se týká především psané formy jazyka. Je to proces, při kterém dochází ke **zkrácení slova** (сокращение) či vzniku **zkratkového slova** (сложносокращенные слова). Je důležité zmínit, že se jedná o dva různé podtypy zkracování slov a nelze je zaměňovat.⁷⁶ Zkratková slova jsou sestavena ze zkrácených částí několikaslovných pojmenování, mohou se skloňovat a mohou sloužit jako základ pro další odvozování. Podle Mana je dělíme na hláskový typ (*шз* – vysoká škola),

⁷³ Ман, 1976, s. 50-52.

⁷⁴ Ман, 1976, s. 64.

⁷⁵ Ман, 1976, s. 64.

⁷⁶ Ман, 1976, s. 70-71.

písmenný typ (*МХАТ* – divadlo v Moskvě) slabičný (*универмаг* – obchodní dům,) a částečně zkratková slova (*медсестра* - zdravotní sestra).

Příkladem zkrácených slov může být například ruské *Питер* (Петербург – Petrohrad) nebo *баки* (бакенбарды – lícousy) Abreviace se týká výhradně podstatných jmen a jako proces slovo tvorby je v ruském jazyce neproduktivní.⁷⁷

- **Přenášení významu (Перенос значения слова)**

Tento podtyp slovo tvorby se od předešlých druhů poněkud liší. Při **přenášení významu** totiž dochází k rozšíření významu již vzniklého slova, přičemž se nevytváří nová forma pojmenování. Slovní zásoba tak není obohacena o nový tvar, nýbrž jen o nový význam. Přenos významu probíhá na základě vnější či vnitřní podobnosti neboli metafory a metonymie s výchozím výrazem pro pojmenování. Souhrnně se oba typy nazývají sémantické tvoření slov.

Příkladem metafory v ruském jazyce je například *паутина лжи* (pavučina lži). Fráze „в шкафу стоит хрусталь“ (ve skříni stojí křišťál) je příkladem metonymie.⁷⁸

2.6.1.3. Obohacování slovní zásoby anglického jazyka

V anglickém jazyce rozlišujeme několik způsobů obohacování slovní zásoby. Přejímání rozšiřuje slovní zásobu zvenčí, a to osvojením slov z cizích jazyků. Kromě přejímání však existují také další možnosti obohacení slovní zásoby, které ji obohacují zevnitř. Kemmerová některé z nich uvádí následovně.⁷⁹

- **Derivation (Odvozování)**

Odvozování můžeme popsat jako proces, při kterém dochází k vytvoření nového slova pomocí **prefixu** nebo **sufixu** nebo jejich kombinace. Suffixy, stejně jako prefixy můžeme dělit podle toho, zda zachovávají příslušnost ke slovnímu druhu či nikoliv.⁸⁰

- **Compounding (Skládání)**

Stejně jako v češtině můžeme i v angličtině říct, že **skládání** neboli **compounding** je slovo tvorný proces, při kterém kombinujeme dva volné morfémy (samostatně stojící

⁷⁷ Шанский, 1975, s. 232-235.

⁷⁸ Самотик, Лексика современного русского языка, 2010, s. 395, 398-399. [online]

⁷⁹ Words in English: Types of Word Formation. Rice University -- Web Services, [online].

⁸⁰ Štekauer a spol. 2012, s.142.

slova). Jednotlivé morfémy mohou stát odděleně, popřípadě mohou být spojeny spojovníkem. Rozlišujeme několik druhů složenin (compounds), například kombinace **přídavné + přídavné jméno** (*light blue* – světle modrý), **podstatné + podstatné jméno** (*pencilcase* - penál), **sloveso + podstatné jméno** (*scarecrow* – strašák).⁸¹

Peprník do této kategorie řadí také **reduplikaci** (reduplication), ve které většinou kombinujeme slova, která se spolu rýmují – *razzle-dazzle* (poprask), *hoity-toity* (nafoukaný).⁸²

- **Blending (Křížení)**

Podle Kemmerové je křížení díky své kreativitě jedním z nejoblíbenějších slovotvorných procesů. Při **křížení**, na rozdíl od derivace, dochází ke spojení dvou slov na základě jejich zvukové struktury, nikoliv morfematické struktury. U výsledného produktu je tak mnohdy složité vymezit přesnou hranici obou lexikálních jednotek, protože splývají. Řada pojmů spadající do této kategorie se stala součástí každodenního života, například *cheeseburger* (cheese + hamburger), *slog* (smoke + fog).⁸³

- **Clipping (Krácení)**

Při **krácení** dochází k usečení části od zbytku slova, aniž by změnilo svůj význam. I po odebrání určité části slova jsme schopni poznat, na co daný výraz odkazuje. Pro ilustraci použijeme opět slovo *hamburger*, ze kterého se po odsečení stane *burger*.

- **Acronyms (Zkratkové tvoření)**

Pojmem **akronym** rozumíme takové slovo, které vzniklo z počátečních písmen či slabik určité fráze. Pomocí akronymů tedy můžeme frázi vyjádřit jedním slovem. Nejčastěji se tohoto postupu využívá při tvorbě názvů společností či spolků. Akronymy mohou být vyslovovány jako jedno slovo nebo každá písmena jednotlivě. Radíme se například *USA* nebo *UNICEF*.

⁸¹ Štekauer, Valera, Körtvélyessy, 2012, s. 51-57.

⁸² Peprník, 2001, s.110-111.

⁸³ Words in English: Types of Word Formation. Rice University -- Web Services, [online].

Speciálním případem akronymů jsou textové zkratky jako například *LOL* (laughing out loud – hlasitě se směji) nebo *BRB* (be right back – hned jsem zpátky).⁸⁴

Štekauer a spol. doplňují tento výčet o slovotvorný proces zvaný **conversion** (konverze). Při konverzi dochází ke změně slovního druhu slova aniž by změnilo svou formu. Nedochozí tedy k vzniku nové formy, nýbrž jen k transferu z jednoho slovního druhu do jiného.⁸⁵ Příkladem konverze je například věta „She’s a *dear*.“ (Je to *zlatíčko*).⁸⁶

2.6.2. Přejímání slov (заимствование, borrowings)

Lidská společnost je na základě odlišných sociálních, kulturních, náboženských a v neposlední řadě také morálních hodnot rozčleněna na jednotlivé státy či správní území. Každá taková země má svůj vlastní jazykový fond, který je unikátní a pramení z její historie a tradic. Lidé už od pradávna navštěvovali cizí území za účelem obchodu či zisku nových vědomostí v nejrůznějších oblastech. Díky těmto mezinárodním interakcím postupně docházelo k vzájemnému obohacování slovních zásob toho či onoho jazyka, bez ohledu na to, z jaké jazykové rodiny pochází. Jazyky přejímaly nová pojmenování předmětů, jevů či událostí a postupně tyto pojmy začleňovaly do své slovní zásoby až do úplného zdomácnění. Slovům vyskytujícím se ve slovní zásobě určitého jazyka, původně však pocházejícím z jazyka cizího, říkáme **lexikální výpůjčky** nebo slova **přejatá**. Proces, při kterém slovo přechází z jedné slovní zásoby do jiné a zachovává si přitom svou fonetickou formu, se nazývá **přejímání**.

V současné době je otázka přejímání velmi aktuální. Vlivem globalizace došlo k popularizaci **angličtiny** jakožto **lingua franca** (světového jazyka), který bývá velmi často využíván pro mezinárodní komunikaci. Jedním z faktorů může být její všestrannost a relativně nízký koeficient obtížnosti jazyka. Svou roli v tomto procesu bezpochyby sehrál rozvoj komunikačních technologií, jako například telefonu či internetu, díky kterým lze snadněji získat přístup k nejrůznějším informacím v odlišných jazycích. Není to však jen angličtina, která velkou měrou ovlivňovala kultury ostatních společností.

⁸⁴ Words in English: Types of Word Formation. Rice University -- Web Services, [online].

⁸⁵ Štekauer a spol., 2012, s. 213.

⁸⁶ Peprník, 2001, s.111.

Poměrně spolehlivým ukazatelem vývoje jazyka je jeho časová osa a změny na ní, protože jazyk zpravidla reflektuje aktuální stav společnosti a jeho kulturní a sociální situaci. Podle historických souvislostí a změn v čase lze sledovat vývoj slovní zásoby v jednotlivých státech a státních uspořádáních. V jednotlivých historických úsecích celosvětových dějin se různé jazyky rozdílnou měrou podílely na procesu přejímání. Ve době středověku byly velmi populární **germánské** a **skandinávské** jazyky, zatímco s příchodem renesance post nejrozšířenějšího jazyka získala **francouzština** především díky své bohaté slovní zásobě týkající se dvora a panovnictví.

Přejímání jako takové však nelze generalizovat. Každý národ či státní uspořádání prošlo jiným historickým vývojem a bude tedy ovlivněno **jinými kulturami** a jazyky.

2.6.2.1. Přejímání v českém jazyce

Základním stavebním pilířem české a ruské slovní zásoby se stala **slovanská vrstva**, díky které jsou si oba jazyky velmi blízké svou strukturou a gramatikou. Postupem času se však začaly sémanticky rozcházet v reakci na rozdílný vývoj společností.⁸⁷ K tomuto slovníku řadíme slova z běžného rolnického života jako například *pít, jíst, dům, tělo, hlava, pole, žít, voda, země, půda, vidět, slyšet* nebo rodinné příslušníky – *matka, otec, dcera, syn, člověk*. Později se přidala některá **staročeská** slovíčka – *psát, peníze, škola, kniha*.⁸⁸

Svůj vliv na český jazyk vystřídalo bezpočet evropských i mimoevropských jazyků. V období feudalismu bylo populární přejímání slov z **němčiny**, například *rychtář, šlechta, markrabě*.⁸⁹ Obzvláště důležitá byla německy mluvící vrstva za doby **národního obrození**. Představovala totiž vzdělanou část. Šmilauer dokonce uvádí, že německy psal zpočátku i Máchas.⁹⁰ Přirozeně si tedy němčina našla cestu do slovní zásoby češtiny a některá slova z ní byla přejata – *brýle, flétna, kněz, knoflík, šunka, švagr*.

Éra **humanismu** s sebou přinesla odborná slova **latinského** původu jako například *alibi, doktor, student, seminář, profesor* nebo *univerzita*, která spadají do oblasti

⁸⁷ Vlček, 1985, s. 45-47.

⁸⁸ Trávníček, 1958, s. 9-13.

⁸⁹ Čejka, 1992, s. 36-40.

⁹⁰ Šmilauer, 1953, s. 75-76.

vzdělání.⁹¹ Pokračovalo také přejímání z **německého** jazykového fondu, a to zejména v profesních mluvách (*verpánek, hoblík*).⁹²

V minulém století bylo velmi populární přejímání z **ruštiny**. Čeština tak poznala některé **poetismy** – *vesmír, věkověčný* či *unylý*, **literární termíny** – *sloh, slovesnost, esteticismy* – *nápěv, vkus*. V neposlední řadě byly přejaty také termíny týkající se vojny a **zbrojařského průmyslu** – *praporčík, kulometčík, náčelník štábu*.⁹³ Z dřívějších dob se k nám dostala slova *příroda, čaj, záliv, paluba, maják, treska, lyže, chata, něha* nebo *příbor*.⁹⁴

Slovenština obohatila češtinu o výrazy typu *železničář* či *výdobytek*.⁹⁵ Slova *atlet, tyran, demokracie, hyperbola* a *varhany* pocházejí z **řečtiny**, zatímco z **francouzštiny** známe například *baterie, hotel, manévr, livrej, manžeta* nebo *paráda*.

V současné době slouží jako jeden z nejvyužívanějších výchozích jazyků pro přejímání **angličtina**. Jedná se o výrazy z oblastí komunikace, hygieny, sportu, technologií apod., například *telefon, video, make-up, peeling, trénink, klub, rekord*.⁹⁶

Trávníček tento výčet doplňuje ještě o **polštinu**, z níž čeština přejala výrazy *podlý, uvědomění, brukev, koupaliště* nebo *kelímek*.⁹⁷

2.6.2.2. Přejímání v ruském jazyce

Ruský jazyk vždy býval poměrně otevřený tendencím přejímání. Jeho slovní zásoba se kromě **staroslověnštiny** skládá také výpůjček z **finštiny, řečtiny** či **tatarštiny**. Staroslověnština obohatila ruštinu o pojmy *время* (čas), *между* (mezi), *работа* (práce), *мощь* (moc), *польза* (užitek).⁹⁸ Některé ruské výrazy byly zcela nahrazeny staroslověnismy, které se pevně zakotvily v jazyce, například *враг* (vopog), *храбрый* (chobobryj). Existují také případy, kdy se zachovaly obě varianty, přičemž došlo k rozpadu významu. Obě lexikální jednotky tedy mají jiný význam, například *глава – голова, страна – сторона*.⁹⁹

⁹¹ Hauser, 1980, s. 55.

⁹² Čejka, 1992, s. 36-40.

⁹³ Čejka, 1992, s. 36-40.

⁹⁴ Trávníček, 1958, s.10-11.

⁹⁵ Čejka, 1992, s. 36-40.

⁹⁶ Hauser, 1980, s.55.

⁹⁷ Trávníček, 1958, s.10-11.

⁹⁸ Шанский, 1975, s. 36-37.

⁹⁹ Vlček, 1985, s. 45-47.

V období staroruském nové výrazivo přinesly **turecké** jazyky, jednalo se zejména o termíny z oblasti koňarství a válečné ekonomie – жемчуг (perla), лапша (těstoviny), ярлык (jmenovka), карман (kapsa), арбуз (meloun), сундук (truhla), чердак (půda).

Řečtina začala pronikat do lexikálního fondu ruštiny ještě před příchodem křesťanství. Jakožto původní církevní jazyk velmi ovlivnila sféru náboženství, ale také slovní zásobu běžného dne nebo botanické termíny či umění. Můžeme sem zařadit slovíčka *палата* (stan), *фонарь* (lampa), *ангел* (anděl), *икона* (ikona), *монастырь* (klášter), *металл* (kov), *алфавит* (abeceda).

Z **latiny** přecházely slova do ruštiny skrze ostatní jazyky, většinou se jednalo o polštinu (zejména v 16. – 18. století) nebo řečtinu (10. – 11. století). Vznikla tak slova z oblasti běžného života, nauky či umění – *ангина* (angína), *комната* (pokoj), *глобус* (globus), *автор* (autor), *экзамен* (zkouška), *цирк* (cirkus). Také některá jména přišla z latiny, například *Юлиа* (Julie), *Марк* (Marek), *Валентин* (Valentýn), *Клаудия* (Klaudie).

Na začátku 18. století jako zdrojový jazyk posloužila **němčina**, a to jak ústní, tak knižní podoba. Dochovaly se slova související s řemesly a uměním, ale také slovní zásoba všedního dne – *бутерброд* (chlebiček), *кухня* (kuchyně), *шпион* (špion), *ранг* (hodnost), *штаб* (štáb), *кран* (kohoutek), *плац* (prostranství) a *приоритет* (priorita).¹⁰⁰

Velké množství výpůjček najdeme také z **francouzštiny** – *театр* (kino), *антракт* (přestávka v divadle), *экипаж* (posádka), *ремонт* (oprava), *шоссе* (vozovka) nebo *туалет* (toaleta).¹⁰¹

Ruština přejala některé výrazy také z **anglického** jazyka. Nejčastěji se jedná o terminologii z oblasti sportu, politiky a techniky, například *хоккей* (hokej), *старт* (start), *регби* (rugby), *лидер* (vůdce), *джаз* (jazz), *клоун* (klaun), *фильм* (film), *туннель* (tunel), *комбайн* (kombajn)¹⁰², *журналист* (novinář), *директор* (ředitel), *компьютер* (počítač), *стюардесса* (letuška), *аэропорт* (letiště), *гид* (průvodce).¹⁰³

Podle Babenkovové tvoří přejatá slova až 10 % současné slovní zásoby ruštiny.¹⁰⁴

¹⁰⁰ Шанский, 1975, s. 36-44.

¹⁰¹ Žaža, 1998, s. 30-31.

¹⁰² Шанский, 1975, s. 44.

¹⁰³ Žaža, 1998, s. 31.

¹⁰⁴Бабенко, Лексикология русского языка, 2008, s. 110. [online]

2.6.2.3. Přejímání v anglickém jazyce

Ani angličtina se v průběhu století nevyhnula procesu přejímání. Základní pilíř anglického jazyka tvoří slova mající původ u **germánských kmenů** jako jsou například Anglové či Sasové.

Slovní zásoba spojená s každodenním životem jako například *sky* (obloha), *window* (okno) nebo *happy* (šťastný) byla převzata ze **skandinávských jazyků** a vcelku rychle v něm zdomácněla. Mnozí rodilí mluvčí nepocítují rozdíly mezi germánskou a skandinávskou složkou jazyka.¹⁰⁵

Razantní změnu do anglického lexika přinesla až po roce 1066 **francouzština**. Nižší vrstvy obyvatelstva jako například rolníci či venkované pro komunikaci stále využívali germánské či skandinávské výrazy. Vlivem normanských nájezdníků se však vyšší společnosti začala orientovat na románské jazyky, a to především francouzštinu. Téměř ve všech oblastech, ve kterých působili vyšší páni, jako například kultura, právo, sport, administrativa či válčení převládala slovní zásoba románského původu.¹⁰⁶ Díky delším a složitějším výrazům dostala angličtina nádech exkluzivity a vzdělanosti. Řadíme sem například slova týkající se kuchyně – *champagne* (šampaňské), *salmon* (losos), kultury – *ballet* (balet), *sculpture* (socha) či vládní správy – *government* (vláda), *parliament* (parlament) či *judge* (soudce). V porovnání se skandinávskými jazyky jsou výpůjčky z francouzštiny stále vnímány jako slova s cizím původem.¹⁰⁷

Pole vědecké a odborné rozšířila **latina** a **řečtina** o výrazy jako *hostility* (nepřátelství) nebo *verdict* (rozsudek).¹⁰⁸

2.6.3. Porovnání způsobů obohacování v jednotlivých jazycích

Každý jednotlivý jazyk představuje set individuálních pravidel a zásad, které ho utvářejí. V závislosti na rozdělení do jazykových rodin mohou některé jazyky určitá pravidla a jevy sdílet. Existuje však celá řada rozdílů, díky kterým si jazyky zachovávají svou jedinečnost. Rozdíly můžeme pozorovat například v utváření nových pojmenovávacích jednotek.

¹⁰⁵ Vachek, Firbas, 1966, s. 228-231.

¹⁰⁶ Vachek, Firbas, 1966, s. 130-132.

¹⁰⁷ Rice University -- Web Services, [online].

¹⁰⁸ Vachek, Firbas, 1966, s. 228-231.

Tak například v českém jazyce převládá tendence tvořit nová pojmenování pomocí **derivací**, tj. prefixace a sufixace. Ruština tento způsob tvorby jazyka uplatňuje také, nýbrž v menší míře než čeština. Přesto se jedná o nejvyužívanější způsob tvorby slov. Dalším společným rysem je motivovanost výrazů. Některé pojmy jsou tvořeny „na základě významové a formální příbuznosti s jinými slovy, tudíž jsou těmito slovy motivovány.“¹⁰⁹ Příkladem motivovaného slova je například *бродильник* od slovesa *бродить* nebo *bratr* a *bratrský*. Pro češtinu je tvorba slov na základě motivujících slov příznačnější, než pro ruský jazyk. V ruštině se více využívá slov utvořených od jiného základu.¹¹⁰

Dalším velmi produktivním způsobem je **skládání** slov. V ruštině pro něj však najdeme mnohem širší uplatnění než v jazyce českém. Příčinu najdeme v typologii. Ruština je velmi otevřená internacionálním komponentům složenin, jako například *электро-* (elektro-), *гидро-* (hydro-), *теле-* (tele-), kdežto v českém jazyce nebyly tyto výrazy užívány často.¹¹¹

V ruštině se také daleko častěji setkáme s **jazykovou ekonomii**, tedy vypouštěním či zkrácením výrazu.

Mezi čtyři nejvyužívanější způsoby slovo tvorby anglického jazyka patří **konverze, derivace, skládání a přejímání**.¹¹² Tyto procesy se podílejí na tvorbě slovního základu v centru slovní zásoby. Stejně jako v ruském a českém jazyce, i v angličtině je nejpopulárnějším způsobem obohacování derivace pomocí afixace.¹¹³ Křížení neboli blending je charakteristickým jevem pro indoevropské jazyky, kde však není příliš využíván, nebo je omezen na pojmenování v určitých sférách, například reklamy. Angličtina však tvoří výjimku z této kategorie, protože uplatňuje tento proces častěji než ostatní jazyky. V angličtině také najdeme velké množství přejatých slov z cizích jazyků. Jedním z možných důvodů otevřenosti k přejímání je globalizace angličtiny, a tudíž i obohacení o místní kulturní a sociální jevy.¹¹⁴

Přejímání hraje velkou roli také v systému současné ruštiny. Nové politické, sportovní a vědecké skutečnosti s sebou přináší nové lexikální jednotky, pro které se

¹⁰⁹ Žaža, 1998, s. 12.

¹¹⁰ Žaža, 1998, s. 12.

¹¹¹ Žaža, 1998, s. 22-23.

¹¹² Vlastní poznámky autorky z vyučování.

¹¹³ 6. Words and word-formation processes. Linguisticsunimet's Blog. Linguisticsunimet's Blog. Just another WordPress.com weblog, [online].

¹¹⁴ Štekauer, Valera, Körtvélyessy, 2012, s. 131-134.

pojmenování jednoduše přejímají, nebo vytvoří vlastní pojmenování až po určité době. Podle Žaža je v současnosti nejvýznamnějším zdrojovým jazykem pro přejímání anglický jazyk, ze kterého pochází až 65 % všech nově přejatých slov. Francouzská slovní zásoba tvoří 15 %, němčina a italština pak 10 %. Celkový počet všech přejatých neologismů se odhaduje na 10 000.¹¹⁵

Z historického hlediska můžeme pozorovat výpůjčky tehdejších jazyků náboženství, jako je například staroslověnština nebo řečtina. Pozorovat můžeme také výpůjčky z tatarštiny, které ve slovní zásobě češtiny nenajdeme. Oproti tomu společnými prvky přejatých slov v češtině a ruštině jsou výrazy z francouzštiny a němčiny, přičemž čeština využívá germanismů v daleko větší míře. Důvodem pro tuto skutečnost může být dlouholetá nadvláda německých panovníků na českém území a také fakt, že spolu obě země sousedí.¹¹⁶

Slova germánského původu nalezneme také v anglickém jazyce, kde tvoří základ slovní zásoby. Kromě nich zde najdeme ještě skandinávské výpůjčky z dob vikingských nájezdů a poměrně velké množství slov francouzského původu. Společným rysem všech tří jazyků jsou výpůjčky z latinského či řeckého jazyka.

2.6.3.1. Rodové rozdíly mezi češtinou a ruštinou

Při přejímání z cizích jazyků se určování rodu v obou jazycích řídí jinými pravidly. Zatímco čeština má tendenci zachovávat stejný rod substantiva jako ve výchozím jazyce, v ruštině je tato problematika komplexnější. Rozhodující roli hrají koncovky. Například slova *пленум* (plénium) či *юбилей* jsou v ruštině maskulina, protože končí na tvrdou souhlásku (m) anebo na j. Čeština je po vzoru latiny vnímá jako substantiva středního rodu. Ve sportovní terminologii také najdeme rozdíly v rodě mezi významově odpovídajícími jednotkami, například *program* (maskulinum) a *программа* (femininum), *podium* (neutrum) a *пьедестал* (maskulinum), *twistovaný skok* (maskulinum) a *подкрутка* (femininum), *pásmo* (maskulinum) a *зона* (femininum), *finále* (neutrum) a *финал* (maskulinum).¹¹⁷

¹¹⁵ Žaža, 1998, s. 30.

¹¹⁶ Žaža, 1998, s. 7-11, 30.

¹¹⁷ Žaža, 1998, s. 52-53.

2.6.3.2. Anglicismy v českém a ruském sportu

Angličtina se během posledních několika století stala jedním z nejtědřejších jazyků pro přejímání. Objem přejatých slov se liší jazyk od jazyka a také cílové oblasti přejímání. V současné terminologii sportu najdeme v ruském i českém jazyce mnoho slov přejatých z angličtiny. Jedná se například o hokejové termíny *плей-офф* (play-off), *гол* (gól), dokonce i samotný název sportu byl převzat z angličtiny – *хоккей* (hokej). Z krasobruslařských termínů můžeme uvést například *кик* (kiss and cry zóna), nebo *GOE* (GOE – grade of execution).¹¹⁸

¹¹⁸ Pasali, The Role Of English Borrowings In Modern Russian Language, 2014. [online].

3. Zimní sporty

Zimní sportování se v českých zemích těší dlouhé **tradici**. Už naše babičky a dědečkové vyráželi v zimních měsících na vesnický led, kde všichni společně bruslili. Dámy se věnovaly elegantnímu pohybu na dvou nožích, kdežto pánové soutěžili o největší počet vstřelených branek. Tato tradice spojená s ledními radovánkami postupně přerostla v národní sport. Led není však jediným lákadlem pro sportování v zimním prostředí. Na horských svazích po celé České republice najdeme více než 400 upravených sjezdových tratí vhodných pro lyžování, snowboarding či sáňkování.¹¹⁹ Na hřebenech hor napříč celou republikou najdeme také běžkařské trasy poskytující sportovní vyžití spojené s návštěvou známých míst.¹²⁰

Opustíme-li rekreační sféru sportování a zaměříme se na vrcholový sport, můžeme si všimnout poměrně výrazné **české stopy**. Česká republika se na světové sportovní scéně proslavila například v běžeckém lyžování, sjezdovém lyžování nebo biatlonu, ze kterých si na mezinárodních turnajích odvážela nejeden cenný kov. V málokterém odvětví si však získala takový světový věhlas, jako v ledním hokeji a krasobruslení. Vezmeme-li v potaz, jak malou zemí Česká republika je, je pozoruhodné, kolik vychovala olympijských medailistů právě v těchto dvou sportech. Velkou zásluhu na tomto úspěchu může mít i fakt, že vyučování základních technik bruslení je zaneseno také ve školních osnovách. Ať už si pod pojmem zimní sporty představíme olympijské příběhy nebo rekreační sportování, můžeme říct, že zejména bruslařské sporty jsou velkou součástí české i československé historie.¹²¹

3.1. Krasobruslení

Počátky bruslení se podle archeologů datují až do doby kamenné, kdy se bruslení využívalo k lovu zvěře či dopravě po zamrzlých ledových plochách. Jako základ sloužila zvířecí kost, do které byly vyvrtány díry pro řemínky na upevnění. Pohyb vpřed zajišťovaly hole, od kterých se bruslaři odráželi. Tehdejší bruslení ještě nemohlo být považováno za sport či rekreaci.

¹¹⁹ Ski areály a sjezdovky - lyžování Česko / ČR - mapa. Ski areály a sjezdovky - lyžování Česko / ČR – mapa, [online].

¹²⁰ Kudy z nudy - 50 tipů, kam vyrazit na běžky. Kudy z nudy – Homepage, [online].

¹²¹ Mílová, Šinkovský, 2011, s.7.

Určité zdokonalení přinesli ve 3. a 4. století Keltové. Díky své mistrné práci s kovem vyměnili kost za železný podklad a tím usnadnili pohyb na ledě.¹²²

Až kolem roku 1300 se v Holandsku objevily první brusle s ostrými noži a hranami, které sloužily k odrážení. Z těch to dob se také dochovaly záznamy o využití bruslí k rekreačním účelům.¹²³

Krasobruslařské brusle původem přišly z Anglie zhruba v roce 1500. Angličané kovový nůž lehce zahнули, díky čemuž šlo na bruslích zatáčet, na rozdíl od těch rovných holandských. Tuto modifikaci tedy můžeme označit jako počátek samotného krasobruslení.¹²⁴

Na britských ostrovech také vznikl první krasobruslařský klub. Později se bruslení rozšířilo také do Německa, Francie a velké oblibě se těšilo v carském Rusku. U nás se první mistrovství Čech konalo až v roce 1888, ale bruslilo se i do té doby, a to například na ledových plochách v Praze. Méně známým faktem je to, že bruslení bylo prvním zimním sportem s vlastní asociací. Ta vznikla v roce 1892 v Holandsku a dnes je známá pod názvem ISU (International skating union).¹²⁵

Od té doby se stal z krasobruslení rekreační i vrcholový sport, který vyžaduje tvrdou dřinu a nesmírné úsilí a odhodlání. Díky ladnosti skloubené se sportovními prvky patří krasobruslení k jednomu z nejelegantnějších zimních sportů vůbec. Právě dva rozdílné aspekty – atletika a elegance tvoří dvě fundamentální složky hodnocení. Sudí hodnotí jak techniku, do které spadají skoky, piruety, krokové sekvence a další, tak bruslařské dovednosti jako skluz, interpretace hudby nebo spojovací prvky mezi technickými elementy. Soutěží se ve čtyřech kategoriích – muži, ženy, sportovní dvojice a taneční páry.¹²⁶ Každá kategorie obsahuje dvě jízdy – krátký program a volnou jízdu.¹²⁷

¹²² Bartoň, Havránková, 1982, s. 8-9.

¹²³ Bartoň, Havránková, 1982, s. 8-9.

¹²⁴ Bartoň, Havránková, 1982, s. 8-9.

¹²⁵ Mílová, Šinkovský, 2011, s. 8-16.

¹²⁶ Mílová, Šinkovský, 2011, s. 8-16.

¹²⁷ Krasobruslení - pravidla, skoky informace. BetArena.cz. BetArena.cz. Kurzové online sázení 2021. Tipy na sázení [online].

3.1.1. Trenérské školy

Za velkými úspěchy stojí kromě síly a vůle samotného sportovce také trenérský štáb, jehož úkolem je závodníka připravit, vést, motivovat a podporovat. Těchto cílů jde dosáhnout různými postupy a metodami, které se u každého trenérského štábu liší.

- **Самбо 70 отделение Хрустальный**

Nahlédneme-li do světového žebříčku ženského krasobruslení, můžeme si všimnout velkého počtu ruských závodnic okupující přední příčky.¹²⁸ Téměř všechny ruské krasobruslařky, které dosáhly světového věhlasu za posledních 7 let, působily v trenérské škole Самбо 70, отделение Хрустальный pod vedením **Eteri Georgievny Tutberidze**.¹²⁹ Byla to právě Eteri a její tým, kdo vychoval olympijskou senzací her v Soči 2014 Julii Lipnickou, její nástupkyni a dvojnásobnou mistryni světa z let 2016 a 2017 Evgenii Medveděvovou nebo olympijskou vítězku z Jižní Koreje Alinu Zagitovovou.¹³⁰ V současné době se v této sportovní škole připravují další olympijské naděje – mistryně světa juniorů Kamila Valieva¹³¹ a Alexandra Trusovová¹³², mistryně Evropy z roku 2020 Alena Kostornaia¹³³ a letošní vítězka světového titulu Anna Shcherbakovová.¹³⁴

Tajemství úspěchu svěřenců trenérského štábu Eteri Tutberidze se skrývá především v extrémní technické náročnosti obou jízd. Největší zbraní v arsenálu těchto děvčat jsou čtverné skoky, které jsou výrazně výše hodnocené než trojitě. Čtverný toeloop Trusovové je dokonce zapsán v Guinnessově knize rekordů jako první čtverný toeloop v ženském podání. Mladičká Trusovová tím odstartovala novou éru krasobruslení, ve které atletika dominuje nad elegancí.¹³⁵

¹²⁸ World Standings - International Skating Union. Home - International Skating Union [online].

¹²⁹ ГБОУ «Центр спорта и образования «Самбо-70». Главная, online].

¹³⁰ Ученицы Этери Тутберидзе совершили революцию в женском фигурном катании — Российская газета. 301 Moved Permanently [online].

¹³¹ ISU World Junior Figure Skating Championship 2020 - International Skating Union, Ladies Result. Isureults.com [online].

¹³² ISU World Junior Figure Skating Championship 2019 - International Skating Union, Ladies Result. Isureults.com [online].

¹³³ ISU European Figure Skating Championship 2020 - International Skating Union, Ladies Result. Isureults.com [online].

¹³⁴ ISU World Figure Skating Championship 2021 - International Skating Union, Ladies Result. Isureults.com [online].

¹³⁵ Четверные прыжки Трусовой попали в Книгу Гиннеса — Российская газета. 301 Moved Permanently [online].

- **Ice Academy of Montreal**

Pojem taneční páry je v krasobruslařském prostředí bezpochyby spojen s kanadskou taneční školou **Ice Academy of Montreal** pod vedením Marie-France Dubreuil, Patrice Lauzona a Romaina Haguenauera.¹³⁶ Mezi Haguenaurovi svěřence patří celá řada světových a olympijských vítězů, například francouzský taneční pár Gabriella Papadakis / Guillaume Cizeron, americká dvojice Madison Hubbell / Zachary Donohue nebo kanadská senzace Tessa Virtue / Scott Moir. Ačkoliv je tato taneční skupina vcelku národnostně různorodá, Haguenaer dokáže najít vhodnou choreografii a hudbu každému z nich.¹³⁷ „Přizpůsobuji se svým bruslařům – jejich mentalitě, národním tradicích, prostředí a tak dále. [...] Vše je o tom najít rovnováhu mezi skrytím svých slabostí a zvýraznění silných stránek.“¹³⁸ Díky tomuto přístupu jsou jeho svěřenci schopni předvádět precizní techniku a ladný skluz, které jsou společně s padnoucí choreografií a hudebním doprovodem základními pilíři jejich úspěchu.

- **Mozer team**

České barvy na světovém krasobruslařském poli hájí především mladá sportovní dvojice Martin Bidař / Elizaveta Zhuk, která se připravuje mimo jiné také ve **Škole párového bruslení Niny Mozer**. Mají tak unikátní možnost spolupracovat s trenérkou olympijských a světových vítězů Tatiany Volosozhar / Maxima Trankova nebo jejich mladších kolegů a mistrů Evropy Evgenii Tarasovové / Vladimíra Morozova. Nina Mozer je ve své domovině považována za jednu z nejlepších párových trenérek.¹³⁹

3.2. Lední hokej

Vývoj ledního hokeje a krasobruslení má do určité míry společnou historii. Výraznější diference jízdy na bruslích se objevila až kolem roku 1300 na území Holandska. Brusle byly poprvé od jejich vzniku využívány na lidových zábavách k hrám, při nichž dvě družstva o míček zahnutými holemi. Můžeme tedy považovat

¹³⁶ Ice Academy of Montreal I.A.M. Head coaches. Ice Academy of Montreal. Académie de glace de Montréal [online].

¹³⁷ About Romain Haguenaer: French ice dancing coach (1976-). Biography, Facts, Career, Wiki, Life. PeoplePill: Movers and Shakers from around the globe, past and present. [online].

¹³⁸ “I always work with a frame”: Interview with Romain Haguenaer – Skating to music. Skating to music – Figure skating: Choreography and music [online].

¹³⁹ Команда. MOZERTEAM. Mozerteam. Официальный сайт [online].

tento sport zvaný „kolven“ za předchůdce ledního hokeje. Největší rozmach přišel až ve druhé polovině 19.století, kdy hokej pronikl do většiny střeoevropských zemí a také postsovětských republik.¹⁴⁰ V současné době je velmi populární například v Kanadě, kde se stal dokonce oficiálním národním zimním sportem¹⁴¹, ve Spojených státech amerických nebo Rusku.¹⁴²

Stejně jako krasobruslení má i lední hokej svou federaci, která sdružuje hráče, kluby a asociace, vytváří a upravuje mezinárodní pravidla hokeje a mimo jiné také pořádá světové turnaje a mistrovství. Nese název IIHF (International Ice Hockey Federation) a její vznik se datuje do roku 1908. Je tedy o něco mladší než ta krasobruslařská.¹⁴³

3.2.1. Česká hokejová tradice

Historie českého hokeje se začala psát v roce 1908, kdy v Česku ještě jako součásti tehdejší Rakousko-uherské monarchie oficiálně vznikl Český svaz Hockeyový. Od té doby se hokej nezapomenutelně vryl do srdcí mnoha sportovních fanoušků a stal se důležitou součástí naší historie.¹⁴⁴

První úspěchy české reprezentace na sebe nenechaly dlouho čekat. Už v roce 1911 přivezl český tým ze svého premiérového vystoupení na mistrovství Evropy titul šampionů. Od samého začátku se drželi mezi nejlepšími týmy a na mezinárodních turnajích patřili k favoritům. Mezi lety 1921-1939 ukořistil československý tým celkem 13 medailí z mistrovství Evropy, z čehož čtyřikrát vystoupal na příčku nejvyšší.¹⁴⁵

Na začátku 50. let 20. století zisk cenných kovů komplikoval politický režim, který hokej příliš nepodporoval. Hokej byl odsunut do pozadí. I přes značné oslabení dokázal národní výběr i po další desetiletí úspěšně konkurovat nejlepším týmům z Kanady a Ruska.¹⁴⁶

Zlatý věk českého hokeje přinesla až doba těsně před přelomem tisíciletí. Hvězdný tým v čele s Dominikem Haškem, svého času jedním z nejlepších brankářů planety,

¹⁴⁰ Bartoň, Havránková, 1982, s. 8-9.

¹⁴¹ National Sports of Canada Act. Justice Laws Website - Site Web de la législation (Justice) [online].

¹⁴² IIHF - Survey of Players. IIHF - Home [online].

¹⁴³ IIHF - Who we are. IIHF - Home [online].

¹⁴⁴ Historie českého hokeje. Český hokej. Úvodní stránka. Český hokej [online].

¹⁴⁵ Historie českého hokeje. Český hokej. Úvodní stránka. Český hokej [online].

¹⁴⁶ Historie českého hokeje. Český hokej. Úvodní stránka. Český hokej [online].

Jaromírem Jágrem či Petrem Svobodou vybojoval na olympijských hrách v Naganu zlatou medaili a takřka přes noc se hráči stali národními hrdiny. „Olympijský triumf probudil v lidech národní hrdost a hokejistům dodal nebývalé sebevědomí. Nagano se stalo vrcholem a zároveň symbolem zlatého věku českého hokeje.“¹⁴⁷ Vítězná jízda však Naganem neskončila. Český výběr přivezl ze světových šampionátů ještě 6 titulů a potvrdil tak svou pozici mezi světovou špičkou.¹⁴⁸

Při ohlédnutí se zpět do historie je pozoruhodné, jakou hokejovou velmocí se Československo a později Česká republika staly. I přes nejrůznější peripetie se český výběr dokázal poprat s nepřízní osudu a mnohdy dokázal ze situace vytěžit i nějaký cenný kov. Hokejoví hrdinové se tak nesmazatelně vepsali do kronik českého zimního sportu a povznesli zimní zábavu na národní sport, který si získal srdce mnoha diváků napříč generacemi.

¹⁴⁷ Historie českého hokeje. Český hokej. Úvodní stránka. Český hokej [online].

¹⁴⁸ Historie českého hokeje. Český hokej. Úvodní stránka. Český hokej [online].

Praktická část

Praktická část této bakalářské práce se věnuje porovnání slovní zásoby v oblasti zimního sportu. První část této kapitoly se zabývá mezijazykovou komparací vybraných výrazů, následuje přehledně zpracovaný trojjazyčný slovník obsahující základní pojmy z oblasti zimního sportu, konkrétně hokeje a krasobruslení.

Slovní zásoba použita ve slovníku byla převzata ze slovníku sportovní terminologie¹⁴⁹, ze stránek českého krasobruslařského svazu¹⁵⁰, z oficiálních stránek mezinárodní bruslařské unie¹⁵¹, stránek ruské krasobruslařské unie¹⁵², internetových stránkách o krasobruslení¹⁵³, stránek klubu příznivců krasobruslení¹⁵⁴ a také ze stránek sportovního magazínu¹⁵⁵.

Jako podklad pro tvorbu hokejové části slovníku posloužily internetové weby s hokejovou tematikou¹⁵⁶, ruské internetové stránky pro studenty angličtiny¹⁵⁷ a ruskojazyčný web o hokeji.¹⁵⁸

Výklady významu a etymologie byly excerpovány z tištěných a internetových slovníků zasvěcených etymologii a výkladu významů.

¹⁴⁹ Máchalová, 2013.

¹⁵⁰ ČKS, Český krasobruslařský svaz, [online].

¹⁵¹ Figure Skating - International Skating Union. Home - International Skating Union, [online].

¹⁵² Федерация фигурного катания на коньках России, [online].

¹⁵³ Kraso-skating-estranky.cz, [online].

¹⁵⁴ Словарь элементов фигурного катания (Прыжки, шаги, вращения). Фигурное катание, online.

¹⁵⁵ Спорт: футбол, хоккей, баскетбол, теннис, бокс, биатлон, Формула-1 — все новости спорта на Sports.ru, [online].

¹⁵⁶ Česko-anglický hokejový slovník. CS Hockey - Nezávislý web převážně o mládežnickém hokeji, [online].

¹⁵⁷ Изучайте английский - сайт для изучающих английский язык, студентов, преподавателей вузов и переводчиков [online].

¹⁵⁸ Хоккейные термины, определения и понятия. Hockey Web. Хоккейная статистика, [online].

4. Porovnání slovní zásoby v oblasti zimního sportu mezi ČJ, AJ a RJ

Tato kapitola je věnována samotnému porovnání slovní zásoby českého, ruského a anglického jazyka z oblasti zimního sportu. Výrazy byly vybrány na základě četnosti jejich použití ve sportovní terminologii a rozsahu jejich významu.

Pro lepší přehlednost jsou jednotky zpracovány do tabulky o třech sloupcích, z nichž každý představuje jeden jazyk. V prvním řádku tabulky je uveden daný výraz, ve druhém sémantický význam a ve třetím etymologický původ slova. Společný řádek pod sloupci obsahuje mezijazykové porovnání všech tří pojmů. Hesla jsou uváděna v českém abecedním pořadí.

Jako podklad pro vypracování této části práce posloužily významové a etymologické slovníky v tištěné i elektronické podobě.

V této části jsou u ruských pojmů v tabulce zvýrazněny přízvuky kurzívou.

betony	предохранительные щитки	goalie pads
<p>beton ~u m (б. j. ~u, ~ě) 1. (stav.) stavební materiál ze směsi štěrku nebo písku, cementu a vody. 2. (sport.) součást výstroje brankáře.¹⁵⁹</p>	<p>предохранительных -ая, -ое. Служащий для предохранения, защиты от чего-л. П. клапан. П-ые прививки. П-ая окраска животных (делаящая животных малозаметными в естественных условиях). щиток -тка; м. 1. Уменьш. к Щит (2, 3, 6, 10 зн.). Сани с высоким щитком. Прицельный щ. На щитке горела лампочка. Щ. черепахи. 2. Приспособление, защищающее голень игрока в футбол, хоккей и т.п. Надеть щитки. Предохранять голени щитками. 3. Зоол. Твёрдая пластинка у основания крыльев жука. 4. Ботан. Соцветие, в котором все цветки расположены на одной плоскости. <Щитковый, -ая, -ое.¹⁶⁰</p>	<p>goalkeeper also informal goalie in football (soccer), hockey, etc. A player whose job is to stop the ball from going into his or her own team's goal. pad noun a thin flat mat or cushion: such as a guard worn to shield body parts against impact. 2 a soft muffled or slapping sound. 3 to traverse on foot.</p>

¹⁵⁹ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁶⁰ Кузнецов, 1998, [online].

beton at. Z fr. <i>béton</i> . ¹⁶¹	хранить заимств. из цслав. щиток заимств. из цслав. ¹⁶²	goalie perhaps from Old English pads possibly from German. ¹⁶³
<p>Porovnání: Čeština ve významu výstroj brankáře používá jednoslovný výraz betony s původním významem tvrdého stavebního materiálu, které do češtiny přišlo z francouzštiny. Ruský jazyk volí dvouslovný výraz složený z přídavného a podstatného jména mužského rodu. Щиток je zdvojnásobení od slova štít. Oba výrazy pocházejí ze staroslověnštiny. Také angličtina využívá dvouslovného pojmenování. Hovorový výraz goalie (namísto goalkeeper) tvoří složeninu s podstatným jménem pad. Výrazy do angličtiny přišly z němčiny a staré angličtiny. Pad může znamenat také cupitání nebo sloveso cupitat. Všechny tři výrazy pro chrániče holení jsou uvedeny v množném čísle.</p>		

bod	балл	point
<p>bod ~u m (6. j. ~u, ~ě) 1. malé místo v prostoru; základní geometrický prvek bez rozměru, 2. nepatrné místo nebo okamžik, malá část plochy, prostoru nebo času 3. část; složka 4. jednotka hodnocení výkonu, počítání při hře ap.¹⁶⁴</p>	<p>балл -а, м. 1. Единица оценки степени, силы какого-н. физического явления (спец.). Ветер в шесть баллов. Землетрясение в восемь баллов. 2. цифровая отметка успехов (в учебных заведениях, в спорте). Поставить, вывести хороший б. Сумма баллов. II прил. балловый, оая, -ое (к 1 знач.) и балльный, -ая, -ое.¹⁶⁵</p>	<p>point noun [countable] a thing that somebody says or writes giving their opinion or stating a fact. 2 (usually the point) the main or most important idea in something that is said or done. 3 the purpose or aim of something. 4 a particular place or area. 5 an individual unit that adds to a score in a game or sports competition to win/lose a point.¹⁶⁶</p>
<p>bod takto jen č. a slk. od bodat.¹⁶⁷</p>	<p>балл заимств. через нем. Ball.¹⁶⁸</p>	<p>point from Latin <i>pungere</i> to prick, pierce.¹⁶⁹</p>
<p>Porovnání: Výraz <i>bod</i> můžeme v českém jazyce použít ve smyslu místa v prostoru nebo malé části či jako jednotku hodnocení. Jedná se o maskulinum původem ze slovenského jazyka. V ruštině představuje <i>балл</i> fyzikální jednotku či číselné hodnocení. Stejně jako čeština vnímá tento pojem jako maskulinum. Rozdílný je však výchozí jazyk, do ruštiny přišel výraz z němčiny. Původně latinský výraz vnímá angličtina jednak jako podstatné jméno ve smyslu pointy či hlavní myšlenky nebo</p>		

¹⁶¹ Rejzek, 2012, s. 74.

¹⁶² Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ [online].

¹⁶³ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

¹⁶⁴ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁶⁵ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

¹⁶⁶ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

¹⁶⁷ Rejzek, 2012, s. 82.

¹⁶⁸ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ, [online].

¹⁶⁹ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

smysl či cíl. Význam jednotka hodnocení zde najdeme také. Kromě substantiva však může vystupovat v roli slovesa ve smyslu ukazovat na (point to).¹⁷⁰

bruslit	кататься	skate
<p>bruslit <i>ned.</i> (3. <i>mn.</i> - í; <i>rozk.</i> -í; 2. <i>mn.</i> - ete; <i>přech. přít.</i> -e), jezdit na bruslích, bruslit na kluzišti/rybníku, bruslit na kolečkových bruslích. <i>Bruslit na tenkém ledě</i> = postupovat riskantně, <i>umět v čem dobře bruslit</i> = umět se orientovat v nepříjemných situacích.¹⁷¹</p>	<p>КАТАТЬСЯ, -аюсь, -аешься; <i>несов.</i> 1. То же, что катиться (в 1 знач., но обозначает действие, совершающееся не в одно время, не за один прием или не в одном направлении). Мяч катается по площадке. 2. Совершать прогулку или упражняться, передвигаясь на чем-н. К. на велосипеде. К. на коньках.¹⁷²</p>	<p>skate <i>intransitive verb</i> 1: to glide along on skates propelled by the alternate action of the legs 2. <i>transitive verb</i>: to go along or through by skating. 3 a metal frame that can be fitted to the sole of a shoe and to which is attached a runner or a set of wheels for gliding over ice or a surface other than ice. 4 a thin awkward-looking or decrepit horse.¹⁷³</p>
<p>brusle, <i>bruslit</i>, Nejspíš od ↑<i>brousit</i> podle něm.¹⁷⁴</p>	<p>катать, катаю, Сомнительно предположение о родстве с англ. <i>skate</i> «скользить», <i>skate</i> «конек», голл. <i>schaats</i> — то же,¹⁴⁴¹⁷⁵</p>	<p>skate– Du. <i>schaats</i> (pl. <i>schaatsen</i>), in MDu. <i>schaetse</i>.¹⁷⁶</p>
<p>Porovnání: Sloveso <i>bruslit</i> je v českém jazyce nedokonavé a přišlo nejspíše z německého <i>brousit</i>. Ruština má pro tuto činnost výraz <i>кататься</i>, které je na rozdíl od češtiny zvrtné, ale také nedokonavé. Význam slova se v češtině vztahuje k jízdě na bruslích, zatímco v ruštině je sféra použití rozšířena o kolo, lyže či koloběžky a další. Původ slova není jednoznačný, nápadně se podobá anglickému <i>skate</i> nebo jeho latinskému či holandskému ekvivalentu. Angličtina vnímá <i>skate</i> také jako podstatné jméno, ze kterého až v 17. století vzešlo sloveso <i>bruslit</i>. Je nepřechodné a přišlo do jazyka z holandštiny. Podstatné jméno <i>skate</i> překládáme jako brusle (jednotné číslo). je možný také překlad jako rejnok.¹⁷⁷</p>		

¹⁷⁰ Dictionary by Merriam-Webster, [online].

¹⁷¹ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁷² Ожегов, Шведова, 2017, [online].

¹⁷³ Dictionary by Merriam-Webster, [online].

¹⁷⁴ Rejzek, 2012, s. 93.

¹⁷⁵ Фасмер, 1986, s. 209.

¹⁷⁶ Onions, C. T., G. W. S. Friedrichsen a R. W. Burchfield, 1966.

¹⁷⁷ Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus. [online].

fandit	болеть за кого	root for
<p>fandit ned. (3. mn. -í; rozk. -i; 2. mn. -ěte; přech. přít. -ě) (hovor.) s náruživým zájmem stranit určitému sportu, mužstvu ap.; přát úspěch něčemu, někomu fandit hokeji/fotbalu Odmalička fandí Spartě. Ty si fandíš! = Jsi příliš sebevědomý, cítíš se.¹⁷⁸</p>	<p>болеть -ею, -еешь; несов. 1. чем. Быть больным, переносить какую-н.болезнь. Б. гриппом. Озеро (лес, река) болеет (перен.: нарушено ихнормальное развитие, органическая жизнь в них). 2. перен., о ком-чем и закого-что. Сильно беспокоиться, постоянно тревожиться, остро переживая что-н.Б. душой за детей. Б. за порученное дело. 3. перен., за кого-что. Будучичьим-н. сторонником, поклонником, остро переживать его успехи и неудачи(разг.). Б. за сваю команду.¹⁷⁹</p>	<p>root for somebody [no passive] (usually used in the progressive tenses) (informal) to support or encourage somebody in a sports competition or when they are in a difficult situation.¹⁸⁰</p>
<p>fandit podle anglického <i>fan</i>.¹⁸¹</p>	<p>болеть древнерусское — больти.¹⁸²</p>	<p>root from american English.¹⁸³</p>
<p>Porovnání: Český hovorový výraz <i>fandit</i> pochází z angličtiny a jedná se o sloveso nedokonavé ve významu podporovat sportovní tým. Ruština volí staroruský výraz <i>болеть за кого</i> v přeneseném významu podporovat někoho. Primární význam však znamená být nemocen, používá se jako nedokonavé sloveso s předložkou болеть чем. V angličtině najdeme taktéž hovorový výraz <i>root for</i> ve smyslu fandit. Jedná se o frázové sloveso původem z americké angličtiny.</p>		

gól	шайба	goal
<p>gól ~u m (6. j. ~u; 1., 4., 7. mn. ~y) 1. (sport.) zásah míčem nebo pukem do soupeřovy brány dát/vstřelit/dostat gól. 2. (přen.) překvapivá zpráva, událost</p>	<p>шайба -ы, ж. 1. Плоское кольцо, пластинка с отверстием, подкладываемая под гайку или болт. 2. Небольшой тяжелый резиновый диск, употр. при игре в хоккей на</p>	<p>goal (in sports) a frame with a net into which players must kick or hit the ball in order to score a point. 2 the act of kicking or hitting the ball into the goal; a point that</p>

¹⁷⁸ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁷⁹ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

¹⁸⁰ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

¹⁸¹ Rejzek, 2012, s. 169.

¹⁸² Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ [online].

¹⁸³ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

To je ale gól! ¹⁸⁴	льду. Шайбу! (возглас хоккейных болельщиков, поощряющий игроков).3. В хоккее: то же, что гол (разг.). Выигрыш с перевесом в две шайбы. Иприл. шайбовый, -ая, -ое. ¹⁸⁵	is scored for this. 3 something that you hope to achieve. ¹⁸⁶
gól z angl. goal branka. ¹⁸⁷	шайба заимствовано из немецкого Scheibe. ¹⁸⁸	goal perhaps from Old English. ¹⁸⁹
<p>Porovnání: V češtině najdeme maskulinum <i>gól</i> ve významu vstřelená branka, či v přeneseném významu dobrá zpráva. Jedná se o anglicismus. Ruský jazyk používá femininum <i>шайба</i>, které také může znamenat podložku pod šroub či kotouč. Pojem <i>гол</i> je v ruštině hovorový. Angličtina vnímá substantivum <i>gól</i> jako bránu ve smyslu sít, vstřelenou branku nebo také cíl, meta. Do ruštiny přišel výraz z němčiny, angličtina ho převzala ze staré angličtiny.</p>		

jet na hudbu	кататься под музыку	skate to
<p>jet ned. (1. j. jedu; bud. pojedu; rozk. jeď, pojed'; čin. jel; přech. přít. jeda; podst. jetí; příd. jedoucí)</p> <p>1. (o člověku) pohybovat se s použitím nějakého dopravního prostředku.</p> <p>jet na koni/kole/saních/lyžích.</p> <p>7. (sport.) účastnit se závodu.¹⁹⁰ Zde ve smyslu pohybovat se za doprovodu hudby.</p>	<p>кататься -аюсь, -аешься; несов. 1. То же, что катиться (в 1 знач., нообозначает действие, совершающееся не в одно время, не за один прием или не в одном направлении). Мяч катается по площадке. 2. Совершать прогулку или упражняться, передвигаясь на чем-н. К. на велосипеде. К. на коньках. К. с горы на санках. музыка -и, ж. 1. Искусство, отражающее действительность в звуковых художественных образах, а также сами произведения этого искусства. 2. Исполнение</p>	<p>skate <i>intransitive verb</i> 1: to glide along on skates propelled by the alternate action of the legs 2. <i>transitive verb</i>: to go along or through by skating. 3 a metal frame that can be fitted to the sole of a shoe and to which is attached a runner or a set of wheels for gliding over ice or a surface other than ice. 4 a thin awkward-looking or decrepit horse.¹⁹²</p>

¹⁸⁴ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁸⁵ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

¹⁸⁶ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

¹⁸⁷ Rejzek, 2012, s. 189.

¹⁸⁸ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ, [online].

¹⁸⁹ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

¹⁹⁰ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁹² Dictionary by Merriam-Webster, [online].

	таких произведений наинструментах, а также само звучание этих произведений. М. и пение. Слышится, играет, доносится м. Колонна идет под музыку. ¹⁹¹	
jet Psl. *ja(cha)ti, hudba stč. hudba. ¹⁹³	кататься сомнительно предположение о родстве с англ. skate «скользить», skate «конек», голл. schaats — то же, ¹⁹⁴ музыка восходит к польскому muzyka. ¹⁹⁵	to skate from Dutch schaats. ¹⁹⁶
<p>Porovnání: Český jazyk pro význam hýbat se na hudební doprovod používá ve sportovním prostředí výraz <i>jet na hudbu</i>. Ruština volí také složený výraz, nýbrž preferuje předložku <i>pod</i> (<i>кататься под музыку</i>). V angličtině používáme předložku <i>to</i> (<i>skate to</i>). Sloveso <i>jet</i> se v češtině vyskytuje v mnoha dalších významech, například podnikat cesty nebo být v chodu.¹⁹⁷ Stejně tak <i>кататься</i> jde použít i pro jiné dopravní prostředky, obdobně je tomu v angličtině se slovesem <i>skate</i>. Výraz <i>jet</i> pochází ze staročestiny, zatímco anglický a ruský ekvivalent mají kořeny v holandštině.</p>		

mistr	чемпион	champion
<p>mistr ~a m (5. j. -ře; 1. mn. -ři, -rové) (sport.) vítěz vrcholné sportovní soutěže, mistr Evropy ve fotbale, 2. odborník; znalec <i>Na to je mistr.</i> 3. umělec s vynikajícími schopnostmi <i>díla/skladby starých mistrů</i> 4. kvalifikovaný pracovník vedoucí pracovní skupinu ap.</p>	<p>чемпион, чемпиона, муж. (англ. champion, букв. борец). 1. Лицо, победами в состязаниях добившееся первенства в той или иной области спорта. Чемпион бокса. Шахматный чемпион. Чемпион мира по шахматам. 2. Защитник, поборник чего-нибудь (ритор. устар.). Чемпион справедливости.¹⁹⁹</p>	<p>champion a winner of first prize or first place in competition <i>a tennis champion</i> also: one who shows marked superiority <i>a champion at selling.</i> 2: a militant advocate or defender, a champion of civil rights.²⁰⁰</p>

¹⁹¹ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

¹⁹³ Rejzek, 2012, s. 256, 223.

¹⁹⁴ Фасмер, 1986, s. 209.

¹⁹⁵ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ, [online].

¹⁹⁶ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

¹⁹⁷ Slovník současné češtiny, [online].

¹⁹⁹ Словари и энциклопедии на Академике, [online].

²⁰⁰ Dictionary by Merriam-Webster, [online].

mistr v továrně/na stavbě/v dílně. ¹⁹⁸		
mistr z lat. <i>magister</i> . ²⁰¹	чемпион Из англ. champion «борец, победитель». ²⁰²	champion from Old French champion. ²⁰³
<p>Porovnání: V obou slovanských jazycích se jedná o substantivum mužského rodu. Čeština ve významu “vítěz sportovního klání” preferuje latinský výraz mistr častěji než francouzské šampion. Slovo mistr může být v češtině použito také ve smyslu umělec (koncertní mistr) kvalifikovaný pracovník nebo řemeslník.²⁰⁴ V ruském jazyce můžeme чемпион použít také jako ochránce, jedná se ovšem o řečnické užití. Angličtina vnímá tento výraz jako vítěze, ale také podobně jako ruština jako ochránce či zástupce v boji. Ruština přejala výraz z angličtiny, do které přišel ze starofrancouzštiny.</p>		

nahrávka	передача	pass
<p>nahrávka -y ž (2. mn. -vek) 1. záznam zvuku; snímek. 2. pořízení, pořizování, nahrá(vá)ní zvukového záznamu. 3.(sport.) přihrání (míče spoluhráči) přesná nahrávka.²⁰⁵</p>	<p>передача -и, ж. 1. см. передать, -ся. 2. Механизм, передающий движение, мощность от одной части устройства к другой. Гидравлическая п. Червячная п. 3. То, что передается по радио, телевидению. Интересная п. Слушать передачу. Программа передач. 4. Вещи, продукты, передаваемые кому-н.(в больницу, тюрьму). Принести передачу. II прил. передаточный, -ая, -ое (ко2 знач.).²⁰⁶</p>	<p>pass verb [intransitive, transitive] to achieve the required standard in an exam, a test, etc. 2 pass something + adv./prep. to make something move in the direction or into the position mentioned.²⁰⁷</p>
<p>nahrávka ze stč. též jhra.²⁰⁸</p>	<p>передача дать общеславянское слово индоевропейской природы.²⁰⁹</p>	<p>pass from Old French passer "to pass".</p>

¹⁹⁸ Slovník současné češtiny, [online].

²⁰¹ Rejzek, 2012, s. 397.

²⁰² Этимология слова чемпион в словаре Фасмера, [online].

²⁰³ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

²⁰⁴ Slovník současné češtiny, [online].

²⁰⁵ Slovník současné češtiny, [online].

²⁰⁶ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²⁰⁷ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

²⁰⁸ Machek, 1997, 181.

²⁰⁹ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ, [online].

Porovnání: Primární význam slova *nahrávka* v češtině znamená záznam zvuku či obrazu. Teprve až sekundární je ve smyslu přihrávka. Jedná se o femininum, stejně jako v ruštině. Tam se výraz *передача* dá použít také ve smyslu pohon, přenos, balíček nebo předání či přihrávka. Základy obou slov tvoří slovanské hra, které je doplněno předponou. V obou jazycích najdeme také anglický pojem *pas* (пас).^{210 211} Angličtina rozeznává nepřechodné sloveso *pass* ve smyslu projít (kolem), složit zkoušku či přechodné někomu něco poslat, přihrát. Ve stejných významech ho můžeme použít také ve formě podstatného jména *pass*.²¹²

pirueta	вращение	spin
pirueta -y ž. rychlé otáčení na špičce nohy při tanci nebo v krasobruslení. <i>pirueta na jedné noze, udělat piruetu.</i> ²¹³	вращение , -я; ср. 1. к Вращать и Вращаться (1 зн.). В. Земли. 2. В фигурном катании, балете и т.п.: стремительное обращение вокруг своей оси в полный рост или согнувшись. ²¹⁴	spin noun (TURN)[C or U] the movement of something turning round very quickly. 2 to make thread by twisting fibres, or to produce something using thread. 3 spin verb (TURN) [I or T] to (cause to) turn around and around, especially fast. ²¹⁵
pirueta z fr. <i>pirouette</i> , střfr. <i>pirouelle</i> . ²¹⁶	вращать цслав. ²¹⁷	spin old English <i>spinnan</i> . ²¹⁸
Porovnání: Čeština užívá substantivum ženského rodu <i>pirueta</i> z francouzštiny výhradně se smyslu taneční otočka. Ruština význam rozšiřuje na otáčení obecně, například <i>вращение земли</i> . Přestože v ruštině existuje výraz <i>пурюэм</i> , ruský jazyk upřednostňuje církevněslovanský výraz <i>вращение</i> ve středním rodě. ²¹⁹ Angličtina používá staroanglický výraz <i>spin</i> . Všechny tři varianty jsou ve smyslu otáčení počítatelné, i když v angličtině se setkáme i s nepočítatelným číslem. Sloveso <i>spin</i> v angličtině znamená také otáčet se nebo přist. Může být použito s předmětem nebo bez něj.		

pohár	кубок	cup
pohár ~u m (6. j. ~u) 1. (kniž.) nádoba k pití vína ap.; číše	кубок -бка, м. 1. Сосуд в виде чаши, бокала (обычно)	cup [countable] a small container that is like a bowl in shape, usually with

²¹⁰ Rejzek, 2012. s. 470-471.

²¹¹ Slovník současné češtiny, [online].

²¹² Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus. [online].

²¹³ Slovník současné češtiny, [online].

²¹⁴ Кузнецов, 1998, [online].

²¹⁵ Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus, [online].

²¹⁶ Rejzek, 2012, s. 489.

²¹⁷ Этимологический словарь русского языка. Фасмер Макс, [online].

²¹⁸ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

²¹⁹ Словарь синонимов русского языка онлайн, [online].

<p>pozvednout pohár k přípitku 2. sladký dezert (zmrzlina, ovoce ap.). ozdobná nádoba jako trofej pro vítěze závodu, soutěže. 4. soutěž o takovou trofej. světový/evropský pohár.²²⁰</p>	<p>массивный, изценного материала). Поднять заздравный к. 2. Спортивный (обычно переходящий)приз в форме такого сосуда. II прил. кубковый, -ая, -ое (во 2 знач.). К.матч (состязание за спортивный кубок).²²¹</p>	<p>a handle, used for drinking tea, coffee, etc. 2 a gold or silver cup on a stem, often with two handles, that is given as a prize in a competition. 3 a sports competition in which a cup is given as a prize.²²²</p>
<p>pohár ze slk. pohár.²²³</p>	<p>кубок образовано от кубъ — «большой чан». Вероятно, родственно др.-инд. kumbhás.²²⁴</p>	<p>cup from Old English <i>cuppe</i>.²²⁵</p>
<p>Porovnání: Ve všech třech jazycích mají výrazy shodný význam nádoba na pití, odměna za vyhranou soutěž a také soutěž samotná.²²⁶ Čeština přidává ještě význam sladký dezert. V obou slovanských jazycích se jedná o maskulina, v angličtině o podstatné jméno počitatelné. Do češtiny výraz <i>pohár</i> přišel ze slovenštiny, zatímco ruština ho nejspíše přejala z hindštiny a angličtina ze staré angličtiny.</p>		

přímý přenos	прямой эфир	live broadcasting
<p>пřenос ~u m (6. j. ~u, ~e; 1., 4., 7. mn. ~y) 1. přenášení, přenesení z jednoho místa, objektu na druhý. 2. přenášení, přenesení (nákazy) na někoho jiného přenos infekce/víru/nemoci. 3. přenášení prostředky sdělovací techniky; vysílání televizní/rozhlasový přenos; přímý/živý přenos; přímý přenos (televizní ap.)²²⁷</p>	<p>эфир-а, м. 1. Органическое соединение, содержащее кислород. Простые, сложные эфиры. Этиловый э. (бесцветная летучая жидкость с характерным запахом, употр. в медицине, в технике). 2. В старых теориях физики: особая сплошная среда, заполняющая мировое пространство. 3. Воздушное пространство, воздушная</p>	<p>live broadcasting the business of making and sending out radio and television programmes. ²²⁹</p>

²²⁰ Slovník současné češtiny, [online].

²²¹ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²²² Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

²²³ Rejzek, 2012, s. 505.

²²⁴ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ [online].

²²⁵ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

²²⁶ Кузнецов, 1998, [online].

²²⁷ Slovník současné češtiny, [online].

²²⁹ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

	<p>высь (устар. высок.). 4. Воздушное пространство какраспространитель радиоволн. В эфире звучит музыка. Выйти в э. (начатьпередавать что-н. по радио). Прямой э. (радио- или телепередача безпредварительной записи). I) прил. эфирный, -ая, -ое. Эфирные масла.²²⁸</p>	
<p>přímý je asi utvořeno od ie. *prai., nosit všesl. - p. nosić.²³⁰</p>	<p>прямой общеславянское слово эфир из греч. αἰθήρ.²³¹</p>	<p>live contraction of Old English <i>on life</i>. broad Old English <i>brad</i> "wide, not narrow," + cast "to throw, throw violently, from a Scandinavian source."²³²</p>
<p>Porovnání: Všechny tři výrazy jsou tvořeny slovním spojením o dvou komponentech. Kde angličtina volí pojem <i>live</i> (živý, právě teď se odehrávající), čeština a ruština preferují výrazy <i>přímý</i> a <i>прямой</i> v témže významu. Obě slovanská přídavná jména pochází ze staroslověnštiny, <i>broadcast</i> je složeninou skandinávského a anglického výrazu. <i>Přenos</i> v češtině znamená také transfer či přenos náказы a původně pochází ze slovanského základu. Ruský výraz <i>эфир</i> odpovídá českému éter či přenos a přišel do ruštiny z řečtiny. V češtině najdeme pro přímý přenos také synonymum živé vysílání.</p>		

start	старт	start
<p>start ~u m (6. j. ~u) 1. počátek závodního běhu nebo jízdy 2. místo, odkud se začíná závodit 3. účast v závodech apod. 4. pohyb letadla ap. od počátku rozjezdu přes odpoutání se od země až po dosažení předepsané výšky. 5. (motor.) uvedení</p>	<p>старт, -а, м. 1. Начальный момент спортивного состязания, момент взлета летательного аппарата, а также (перен.) вообще начальный момент какой-н. деятельности. Дать с. (дать знак к началу состязания; также перен.: санкционировать начало какой-н.</p>	<p>start noun (BEGINNING) the beginning of something: the act of beginning to do something. start verb (BEGIN) [I or T] to begin doing something.²³⁵</p>

²²⁸ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²³⁰ Rejzek, 2012, s. 539, 433.

²³¹ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ, [online].

²³² Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

²³⁵ Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus, [online].

motoru do chodu, sp(o)uštění start motoru. ²³³	деятельности). Взять с. (также перен.: оначале какой-н. деятельности). Динамический с. (подготовительное движениетяжелоатлета). 2. Место, откуда начинается состязание. Выйти на с. Отметитьс. и финиш флажками. ²³⁴	
start , <i>startovní</i> , <i>startovat</i> . Z angl. <i>start</i> tv. od slovesa (to) start ,vyrazit, dát se do pohybu, začít‘. ²³⁶	старт заимствовано из английского. ²³⁷	start Old English. ²³⁸
Porovnání: Jak v českém tak i ruském jazyce najdeme substantivum mužského rodu <i>start</i> , které bylo přejato z angličtiny. Do ruštiny přišlo na konci 19.století jako termín z oblasti sportu. Samotný výraz <i>start</i> pochází ze staré angličtiny. <i>Start</i> je v češtině vnímán jako místo, ve kterém něco začíná nebo jako proces začínání. Ruština tuto problematiku vidí obdobně. Kromě substantiva lze v angličtině najít také sloveso <i>start</i> (začít, spustit). To se objevuje v některých frázových slovesech, například <i>start over</i> (začít znovu). Může být přechodné i nepřechodné. ²³⁹		

trénink	тренировка	training
trénink [-ny-] ~u m (6. j. ~u; 6. mn. -cích) soustavná a plánovitá příprava na vrcholnou sportovní událost, spočívající ve zlepšování výkonnosti. <i>chodit pravidelně na trénink</i> , přen. <i>trénink paměti</i> = cvičení paměti soustavným učením ²⁴⁰	тренировка , -и, ас. 1. СУХ. тренировать. 2. Занятие, упражнение, служащее для совершенствования навыков, умения. II прил. тренировочный, -ая, -ое. 7. костюм. ²⁴¹	training [uncountable] the process of learning the skills that you need to do a job. 2 the process of preparing to take part in a sports competition by doing physical exercise. ²⁴²
trénovat , <i>trénink</i> , <i>trénér</i> , <i>natrénovat</i> . Z angl. <i>train</i> tv., doslova ,vést,	тренировать из английского в XIX в.	training from Old French. ²⁴⁵

²³³ Slovník současné češtiny, [online].

²³⁴ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²³⁶ Rejzek, 2012, s. 630

²³⁷ Кузнецов, 1998, [online].

²³⁸ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

²³⁹ Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus, [online].

²⁴⁰ Slovník současné češtiny, [online].

²⁴¹ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²⁴² Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus, [online].

²⁴⁵ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words [online].

táhnout, vléci‘, z fr. <i>traîner</i> ,táhnout, vléci‘. ²⁴³	Производные: тренировка, тренер, тренировочный. ²⁴⁴	
<p>Porovnání: Čeština vnímá <i>trénink</i> jako substantivum mužského rodu, zatímco ruština jej považuje za femininum. Český výraz může být kromě sportovní přípravy použit ve smyslu trénování paměti. V ruštině lze použít obdobně. V angličtině se jedná o nepočitatelné substantivum, které lze použít také ve významu pracovního školení. Slovo <i>trénink</i> přišlo do angličtiny ze starofrancouzštiny, odkud ho převzala čeština a ruština.</p>		

vyhrát	выиграть	win
<p>vyhrát dok. (1. j. -hraji, hovor. -hrajú; 3. mn. -hrají, hovor. -hrajou; rozk. -hraj, -hrej; čin. -hrál; trp. -hrán; přech. min. -hráv; podst. vyhrání) získat (ve hře, zápase ap.) vítězství, úspěch dělení vy-hrát. <i>vyhrát válku/bitvu/souboj.</i> 2. hrou, sázením, losováním ap. získat (peníze ap.) vyhrát co ve hře/sázce/loterii²⁴⁶</p>	<p>выиграть, -аю, -аешь; -анный; сов. 1. что. Одержатъ верх, победить вчем-н. (в игре, споре, состязании). В. партию. В. дело в суде. В. бой. 2. что. Получить, приобрести в результате участия в лотерее, в игре, в состязании. В. много денег. В. дорогую вещь. 3. что. Получить пользу, выгоду, преимущество; выгадать. В. от снижения цен. В. время. 4. перен., в чем. Получить, заслужить одобрительную оценку. В. во мнении товарищей. II несов. выигрывать, -аю, -аешь. II сущ. выигрыш, -а, м, (к 1, 2 и 3 знач.). II прил. выигрышный, -ая, -ое (ко 2 знач.).²⁴⁷</p>	<p>win to achieve first position and/or get a prize in a competition, election, fight. 2 to receive something positive, such as approval, loyalty, or love because you have earned it. 3 an occasion when someone wins a game or competition.²⁴⁸</p>

²⁴³ Rejzek, 2012, s. 709.

²⁴⁴ Этимологический словарь русского языка Семенова, [online].

²⁴⁶ Slovník současné češtiny, [online].

²⁴⁷ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²⁴⁸ Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus, [online].

hra, hrát, vyhrát, stč., všeslovanské. ²⁴⁹	игра, играть, Праслав. *jьgra, *jьgrati. ²⁵⁰	win Old English. ²⁵¹
<p>Porovnání: Český a ruský jazyk mají v základu slova vyhrát společný slovanský kořen <i>hra</i>, který je doplněn předponou <i>vy-</i> (вы-). Obě slovesa jsou dokonavá a mohou být přechodná. Používají se ve významu zvítězit, ale také něco obdržet. Angličtina preferuje anglické sloveso <i>win</i>, které žádný afix nemá. Užívá se ve významu vyhrát zápas, souboj nebo třeba vyhrát ve volbách. Může představovat také podstatné jméno <i>výhra</i>.</p>		

zápas	матч	match
<p>zápas ~u m (6. j. ~u, ~e; 1., 4., 7. mn. ~y) 1. bojové střetnutí o vítězství. 2. úsilí o dosažení nějakého cíle, <i>zápas s předsudky</i> 3. střetnutí družstev nebo jednotlivců ve sportu fotbalový zápas.²⁵²</p>	<p>матч, -а, м. В спортивных играх: состязание. Футбольный м. Отборочный м. Между спортивными клубами. М.-турнир (вид состязания по шахматам.) Пприл. матчевый, -ая, -ое. Матчевые встречи.²⁵³</p>	<p>match noun, in sport [countable] (especially British English) a sports event where people or teams compete against each other. 2 a short, thin stick made of wood or cardboard and covered with a special chemical at one end that burns when rubbed firmly against a rough surface. 3 a person or thing that is equal to another person or thing in strength, speed, or quality. 4 something that is similar to or combines well with something else. 5 If two colours, designs, or objects match, they are similar or look attractive together.²⁵⁴</p>
<p>zápas, již. stč., ze spojení jíti za pasy.²⁵⁵</p>	<p>матч заимствовано из английского.²⁵⁶</p>	<p>match middle English macche.²⁵⁷</p>

²⁴⁹ Machek, 1997, 181.

²⁵⁰ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ, [online].

²⁵¹ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

²⁵² Slovník současné češtiny, [online].

²⁵³ Ожегов, Шведова, 2017, [online].

²⁵⁴ Oxford Advanced Learner's Dictionary at OxfordLearnersDictionaries.com, [online].

²⁵⁵ Rejzek, 2012, s. 773

²⁵⁶ Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ [online].

²⁵⁷ Online Etymology Dictionary. Origin, history and meaning of English words, [online].

Porovnání: Tam, kde čeština volí staročeský výraz *zápas* ve smyslu sportovního utkání, ruština preferuje slovo *mamč* přejaté z angličtiny. V češtině najdeme pojem mač také, nicméně na rozdíl od slova zápas se jedná o slang. Jak český, tak ruský ekvivalent jsou substantiva mužského rodu. V ruštině se *mamč* používá ve smyslu utkání či klání, v češtině může v přeneseném smyslu znamenat určitý vnitřní boj. V angličtině najdeme substantivum *match* také ve významu sirka nebo spojení či kombinace. Může fungovat také jako sloveso spojit nebo ladit (s čím).²⁵⁸

Z analýzy porovnávaných výrazů je patrné, že angličtina obsahuje velké množství slov, která mohou v závislosti na kontextu vystupovat jako podstatná jména nebo slovesa. Děje se tak nepochybně z toho důvodu, že angličtina je jazyk analytický, na rozdíl od češtiny a ruštiny. Anglické výrazy se tak jeví jako univerzálnější. Ruský a český jazyk jsou při volbě slov konkrétnější a volí raději slova s užším významem.

Dále bylo zjištěno, že angličtina častěji preferuje víceslovné výrazy v porovnání v češtinou a ruštinou. Řidší je také použití afixů, zejména předpon, které se v obou slovanských jazycích vyskytují častěji. Co se týče původu slov, v porovnávaném úseku české slovní zásoby najdeme značné množství slov slovanského původu, v ruštině pak o něco méně. Anglická slovní zásoba čerpá zejména z germánských jazyků.

Pozoruhodné je také časté využití slangových výrazů. Jedním z možných důvodů popularity slangu může být sociální vrstva, která sportovní klání sleduje.

²⁵⁸ Cambridge Free English Dictionary and Thesaurus. [online].

5. Slovní zásoba zimního sportu

Tato kapitola obsahuje trojjazyčný slovník terminologie týkající se zimního sportu. Pro lepší orientaci v textu se na každé stránce nachází záhlaví, které je podbarveno tmavě modrou barvou. Výrazy jsou rozděleny do třech bloků, z nichž každý je umístěn v samostatné tabulce. Prvním blokem je obecná terminologie, která se vyskytuje jak v krasobruslení, tak v hokeji. Tato část obsahuje především termíny týkající se závodění, ledu nebo bodování, které lze najít v i mnoha dalších sportech.

Další oddíl obsahuje specializovanou hokejovou terminologii jako například silové zákroky a tresty. Krasobruslařskou část tvoří velké množství technických prvků jako jsou skoky, piruety nebo kroky. V neposlední řadě zde nalezneme také výrazy spojené s hodnocením jízd.

Každá jednotlivá tabulka je tvořena třemi sloupci. České výrazy jsou uvedeny ve sloupci s tmavě modrou barvou, ruské výrazy jsou podbarveny světlejší modrou a nejsvětlejší odstín náleží anglické terminologii. Všechny pojmy jsou řazeny abecedně podle českého vzoru.

Při tvorbě slovníku byly využity krasobruslařské příručky obsahující příslušnou terminologii, papírové slovníky sportovních výrazů a také hokejové a bruslařské internetové stránky. Některé výrazy byly excerpovány z nosičů na oficiálních stránkách mezinárodní bruslařské unie a krasobruslařských stránek. Překlad byl zajištěn pomocí online slovníků všech tří jazyků. V některých případech se autorka při překladu uchýlila k využití zkušeností v dané oblasti.

Slovník slouží pro porovnání četnosti přejatých slov ve všech třech jazycích, které jsou zkoumány v této bakalářské práci. Slovní zásoba přejatá z **angličtiny** je zvýrazněna červeně, výrazy **francouzského** původu jsou zelené a světle modrou barvu mají výrazy **latinské**. Oranžovou barvou jsou označeny výrazy z **němčiny**.

Výsledky zkoumání jsou pro lepší přehlednost uvedeny v tabulce, která obsahuje číselné údaje o přejatých slovech v jednotlivých jazycích.

OBECNÁ TERMINOLOGIE ZIMNÍHO SPORTU		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
aréna	арена	arena
bod	балл	point

OBECNÁ TERMINOLOGIE ZIMNÍHO SPORTU		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
bojovat	бороться	fight
bronz	бронза	bronze
brusle mn.č.	коньки	skates
bruslení	катание на коньках	skating
bruslit	кататься на коньках	skate
brzdit	тормозить	slow down
cvičení	упражнение	exercise
časový limit	лимит времени	time limit
debut	дебют	debut
divák	зритель	spectator
doping	допинг	doping
dres	спортивный костюм	jersey
družstvo	команда	team
duel	дуэль	duel
dvojnásobný mistr	двукратный чемпион	two-time champion
fandit	болеть за кого	root for
fanklub	фан-клуб	fanclub
fanoušek	болельщик, фанат	fan
favorit	фаворит	favourite
federace	федерация	federation
finále	финал	final
finalista	финалист	finalist
forma	форма	shape

OBECNÁ TERMINOLOGIE ZIMNÍHO SPORTU		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
hra	игра	game
hymna	гимн	hymn
rozhovor	интервью	interview
junior	юниор	junior
kariéra	карьера	career
klub	клуб	club
kluziště	каток	rink
komentátor	комментатор	commentator
kvalifikace	квалификация	qualifications
led	лёд	ice
lední	ледовый	ice
ledová plocha	ледовая площадка	ice surface
lékař	врач	physician
lídr	лидер	leader
losování	жеребьевка	draw
mantinel	борт	boards
medaile	медаль	medal
medailista	медалист	medalist
mimosezónní období	межсезонье	off-season
minuta	минута	minute
mistr	чемпион	champion
mistrovství	чемпионат	championship
mistrovství Evropy	чемпионат Европы	European championship

ОБЕЦНÁ TERMINOLOGIE ZIMNÍHO SPORTU

ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
mistrovství světa	чемпионат мира	World championship
mistrovství světa v hokeji	чемпионат мира по хоккею	ice hockey world championship
obhájit titul	защитить титул	defend the title
olympijské hry	Олимпийские игры	Olympic games
ostří	лезвие	blade
pódium	пьедестал	podium
pohár	кубок	cup
poražený	проигравший	loser
potlesk	аплодисменты	applause
pravidlo	правило	rule
prohra	поражение	loss
protivník	соперник	opponent
přestup	трансфер	transfer
přímý přenos	прямой эфир	live broadcasting
reportér	репортёр	reporter
reprezentace	сборная	national team
rozhodčí	судья	referee
rychlý	быстрый	fast
senior	ветеран	senior
sezóna	сезон	season
skóre	счёт	score
soupeř	соперник	opponent
soutěž	соревнование	competition

ОБЕЧНÁ TERMINOLOGIE ZIMNÍHO SPORTU

ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
soutěžící	участник соревнования	competitor
sponzor	спонсор	sponsor
sport	спорт	sport
stadion	стадион	stadium
start	старт	start
stříbro	серебро	silver
světový pohár	кубок мира	world cup
světový rekord	мировой рекорд	world record
tělocvična	спортзал	gym
titul	титул	title
trenér	тренер	coach
trénink	тренировка	training
turnaj	турнир	tournament
tým	команда	team
vítěz	победитель	winner
vlajka	флаг	flag
výhra	победа	victory
vyhrát	победить	win
vyhrát medaili	завоевать медаль	win a medal
výkon	исполнение	performance
záznam	запись	recorded broadcast
zimní sporty	зимние виды спорта	winter sports
zlato	золото	gold

OBECNÁ TERMINOLOGIE ZIMNÍHO SPORTU		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
zranění	травма	injury
žebříček	рейтинг	ranking

ХОКЕЙ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
betony	предохранительные щитки	goalie pads
blokování	блокировка	body blocking
boj	борьба	fight
branka	ворота	goal (net)
brankář	вратарь	goalkeeper, goalie
brankoviště	вратарская площадка	goal area
brankový rozhodčí	судья за воротами	goal judge
celkový stav	общий счёт	final score
čára	линия	line
čárový rozhodčí	линейный судья	linesman
čas trestu	время штрафа	penalty time
časomíra	измеритель времени	timer
červená čára	красная линия	red line
číslo	номер	number
čtvrtfinále	четвертьфинал	quarterfinals
doba utkání	игровое время	game time
domácí družstvo	хозяева	home team
držení	задержка соперника	holding

HOKEJ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
extraliga	экстралига	Czech extraliga
faul	грубая игра	faul
gól	шайба	goal
hákování	задержка клюшкой	hooking
hattrick	хет-трик	hat trick
helma	шлем	helmet
hokej	хоккей	hockey
hokejista	хоккеист	hockey player
hokejka	клюшка	hockey stick
hra vysokou holí	игра высоко поднятой клюшкой	high sticking
hráč	игрок	player
hráčská kabina	раздевалка	dressing room
hrubost	грубая игра	roughing
hůl	клюка	stick
chránič	защита	pad
chytání	ловить	guard the goal
jít do vedení	быть впереди	take the lead
kapitán	капитан	captain
klička	обманное движение	deke
konec utkání	игра закончена	game's over
konečný výsledek	общий счёт	final result
kotouč	шайба	puck
krosček	толчок клюшкой	cross-checking

HOKEJ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
lapačka	ловушка	trapper
lavička	скамья	bench
lední hokej	хоккей на льду	ice hockey
ledová plocha	ледовая площадка	ice surface
liga	лига	league
maska	маска	mask
menší trest	малый штраф	minor penalty
modrá čára	синяя линия	blue line
nahrávka	передача	pass
nájezdy	серия буллитов	shoot-out
narážení do hrazení	толчок на борт	boarding
nastavení, prodloužení	овертайм	overtime
nedovolené bránění	блокировка	interference
obránce	защитник	defender
obranné pásmo	зона защиты	defending zone
oddechový čas	тайм-аут	time out
odehrát	сыграть	play
odvetný zápas	ответный матч	return match
ofsajd	офсайд	offside
oslabení	игра в меншинстве	penalty killing
osobní trest	дисциплинарный штраф	misconduct penalty
pásmo	зона	zone
píšťalka	свисток	whistle

HOKEJ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
play-off	плей-офф	play-off
plexisklo	оргстекло	plexi glass
prázdná brána	пустые ворота	empty net
přečíslení	нарушение численного состава	too many men
přerušit hru	остановить игру	stop the game
přesilová hra	игра в большинстве	power play
přestávka	перерыв	intermission
rozbruslení	разминка	pre-game warm up
rozstřel	буллит	shoot-out
rukavice mn.č.	краги	gloves
sekání	удар клюшкой	slashing
semi finále	полу финал	semi- final
sestava	состав	line-up
síť	сетка	net
srážka	конфронтация	collision
střed hřiště	центр площадки	centre ice spot
střela	бросок	shot
střelec branky	автор гола	scorer
střídačka	скамейка запасных	player's bench
střídání	замена игроков	change
střílet góly	забывать голы	score
střílet na branku	бить по воротам	shoot
trest	наказание, штраф	penalty

HOKEJ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
trestná lavice	скамья штрафников	penalty box
trestné minuty	штрафная минута	penalty minutes
trestné střelení	штрафной бросок	penalty shot
třetina	период	period
tribuna	трибуна для зрителей	stand
tyčka	штанга	bar
úprava ledu	заливка льда	ice resurfacing
utkání	матч	game
útočit	атаковать кого	attack
útočné pásmo	зона атаки	attacking zone
útočník	нападающий	forward
útok	атака	attack
větší trest	большой штраф	major penalty
vhazování	вбрасывание	face-off
vlastní branka	авто гол	own goal
v plném počtu	в полном составе	at full strenght
výkon	исполнение	performance
vyloučení	удаление	suspension
vyloučit	отчислить кого	eliminate
výměna	замена игрока	exchange
vygrážečka	блокер	blocker
vyrovnat	сравнить	tie the score
výsledek	результат	result

HOKEJ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
výstroj	экипировка	equipment
zakázané uvolnění	проброс	icing
základní čára	основная линия	center line
zápas	матч	match
zastavit soupeře tělem	силовой приём	body check
zdržování	задержка	delaying
zlomená hůl	сломанная клюшка	broken stick

KRASOBRUSLENÍ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
arabeska	ласточка	arabesque spiral
asistent technického specialisty	ассистент технического специалиста	assistant technical specialist
axel	аксель	axel
balet	балет	ballet
Biellmanka	Бильман	Biellmann spiral
bonus	бонус	bonus
bota	ботинок	boot
bruslařské dovednosti	мастерство катания	skating skills
čtverný skok	четверной прыжок	quadruple jump, quad
dopad	приземление	landing
dotočený skok	докрученный прыжок	fully rotated jump
dvojitý axel	дупель	double axel
dvojitý skok	двойной прыжок	double jump

KRASOBRUSLENÍ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
etapa	этап	stage
euler	ойлер	half-loop
flip	флип	flip
GOE	GOE	GOE (Grade of execution)
Grand Prix	Гран-при	Grand Prix
hudba	музыка	music
challenger	челленджер	challenger series
choreograf	хореограф, постановщик	choreographer
choreografie	хореография, композиция	choreography
Ina Bauer	Бауэр	Ina Bauer
interpretace	интерпретация музыки	interpretation
jet na hudbu	кататься под музыку	skate to
jízda	прокат	skate
kadet	перекидной прыжок	waltz jump
kiss and cry zóna	кик	kiss nad cry
kombinace	комбинация	combination
kombinovaná pirueta	комбинированное вращение	combination spin
komponenty	компоненты	components
krasobruslař	фигурист	male figure skater
krasobruslařka	фигуристка	female figure skater
krasobruslení	фигурное катание	figure skating
krátký program	короткая программа	short program

KRASOBRUSLENÍ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
kroková sekvence	дорожка шагов	step sequence
libela	либела	camel spin
lutz	лутц	lutz
memoriál	мемориал	memorial trophy
měsíc	кораблик	spread eagle
nájezd	заход	entrance
nedotočený skok	недокрученный прыжок	underrotated jump
nízká pirueta	волчок	sit spin
nůž	нож	blade
odhazovaný skok	выброс	throw jump
ohébnost	гибкость	flexibility
obrat	поворот	revolution
otočka	твизл	twizzle
pád	падение	fall
pár	пара	pair
párová pirueta	парное вращение	pair spin
párové krasobruslení	парное катание	pair skating
partner	партнёр	partner
pirueta	вращение	spin
povinný tanec	обязательный танец	compulsory dance
póza	поза	pose
program	программа	program
protokol	детализация судейских оценок	protocol

KRASOBRUSLENÍ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
prověrky výkonnosti	контрольные прокаты	test skates
prvek	элемент	element
předvedení	представление	performance
rittberger	риттбергер	rittberger
rotace	вращение	spin
rybička	фонарик	scissors
rytmický tanec	короткий танец	rhythm dance
rytmus	ритм	rhythm
salchow	сальхов	salchow
skákat	прыгать	jump
skočit lutz	исполнить лутц	jump lutz
skok do piruety ve váze	прыжки во вращение	flying spin
spirála smrti	тодес	death spiral
spojovací prvky	переходы	transitions
sportovní dvojice	спортивная пара	pair
srážka	снижение	deduction
startovní číslo	стартовый номер	start number
synchronizované bruslení	синхронное катание	synchronized skating
tabulka	таблица	table
tance na ledě	танцы на льду	ice dance
tanečník	танцор	dancer
technický panel	техническая бригада	panel of judges
technický specialista	технический специалист	technical specialist

KRASOBRUSLENÍ		
ČESKÝ JAZYK	RUSKÝ JAZYK	ANGLICKÝ JAZYK
tempo	темп	tempo
toeloop	тулуп	toeloop
trojitý axel	триксель	triple axel
trojitý skok	прыжок в три оборота	triple jump
trojka	тройка	three turn
twistovaný skok	подкрутка	twist
úroveň	уровень	level
vnější hrana	внешнее ребро	outside egde
vnitřní hrana	внутреннее ребро	inside egde
volná jízda	произвольная программа	free skate
volná noha	свободная нога	free leg
vpřed	вперёд	forward
výjezd	выезд	exit
vystoupení	выступление	performance
vzad	назад	backwards
základní hodnota	базовая стоимость	base value
zakloněná pirueta	заклон	layback spin
závod	соревнование	competition
známka	оценка	mark
zvedaná figura	поддержка	lift

Pro určité hokejové výrazy nalezneme kromě českého pojmu také anglický ekvivalent. Jedná se například o výrazy *družstvo* – tým, *branka* – gól, *oddechový čas* – time out, nebo *zakázané uvolnění* – icing. Stejný jev můžeme pozorovat také

v ruském jazyce u slovíček *дополнительное время* – овертайм nebo *команда* – тим. Existence anglického ekvivalentu je důkazem toho, že anglický jazyk je ve sportovní terminologii dominantní a v některých případech nahrazuje výrazy původní. Dochází tak k anglikanizaci slovní zásoby češtiny a ruštiny, což může pro některé diváky představovat potíže s porozuměním.

Dalšími objevenými zdrojovými jazyky v tomto slovníčku jsou také italština (*tribuna*) a řečtina (*olympijské hry*). Vzhledem k zanedbatelnému množství výpůjček z těchto dvou jazyků nejsou zaneseny do tabulky.

Níže je uvedena tabulka s četností výskytu lexikálních výpůjček v dané oblasti. Ve sloupcích jsou uvedeny cílové jazyky, v řádcích jazyky, ze kterých byla slova přejata. Číselné údaje v tabulce uvádějí počty přejatých slov.

Tabulka č.1 – Počet přejatých slov v češtině, ruštině a angličtině

	ČEŠTINA	RUŠTINA	ANGLIČTINA
angličtina	36	40	x
francouzština	7	23	52
latina	21	22	24
němčina	30	19	7
CELKEM	94	105	83

Z celkového množství 314 zkoumaných výrazů bylo 29 % přejato z cizího jazyka do češtiny, přičemž největší donorem je angličtina s 39 % všech výpůjček. Velký vliv na slovní zásobu má také němčina, nepochybně vlivem německých panovníků a také faktu, že spolu obě země sousedí. Celkových 32 % zkoumaných výrazů nese germánskou stopu a 7 % latinskou. V ruském jazyce je základ přejatých slov širší, a to 33 %. Stejně jako v češtině, nejvíce ruština přejímá z angličtiny s 38 %, překvapivé množství výpůjček je z francouzštiny, celkově 23 %. Výpůjčky z latiny tvoří 21 % zkoumaných výrazů, z němčiny pak 18 %. Naprostým favoritem pro přejímání v anglickém jazyce je francouzština s celkovým počtem 62 % výpůjček, jako druhá je latina s 29 % porovnávaných výrazů a pouze 8 % slov pochází z němčiny. Počet přejatých výrazů v angličtině se rovná 83, což je 23 % z celkových 314 zkoumaných.

Z konečného rozboru slovníku je patrné, že čeština je v oblasti přejímání o něco konzervativnější, než ruský jazyk. Tam, kde je možné vybrat ze dvou termínů, ruština častěji volí anglicismus, zejména v oblasti hokeje. Patrný je také markantní rozdíl v počtu přejímaných slov z francouzštiny mezi oběma jazyky. Zatímco v češtině tvoří tento počet pouze 7 %, v ruštině je to třikrát více – 21 %. Angličtina zaujímá spíše pozici donora než příjemce, ačkoliv je patrný velký vliv francouzštiny.

Při podrobnějším zkoumání slovníčku lze pozorovat různý vliv jazyků v závislosti na oblasti. Například hokejové termíny v češtině a ruštině jsou jednoznačně nejvíce ovlivněny anglickým jazykem. Naopak krasobruslařská terminologie čerpá velké množství výrazů z latiny a česká také z němčiny. V angličtině je rozmanitost přejatých jazyků poněkud menší. Jak hokejová tak krasobruslařská část využívá jako zdrojový jazyk nejvíce francouzštinu. V hokejové také překvapivě najdeme více výrazů z latiny, v obecném základu zase z němčiny.

Závěr

V teoretické části této bakalářské práce byla uvedena terminologie týkající se slovní zásoby, jejího rozvrstvení a způsobů obohacování. Autorka uvedla několik způsobů tvorby nových slov ve všech zkoumaných jazycích a zároveň i nejčastější výchozí jazyky pro přejímání. Součástí této kapitoly je také mezijazykové porovnání způsobů obohacování slovní zásoby.

Cílem této bakalářské práce bylo porovnání slovní zásoby v oblasti zimního sportu, konkrétně v krasobruslení a ledním hokeji. Porovnávanými jazyky byly zvoleny čeština, angličtina a ruština. Z vybraných výrazů zkoumaných v praktické části práce vyplývá, že přejaté lexikální jednotky tvoří až třetinu slovní zásoby dané oblasti. Konkrétně v češtině se jedná o 29 %, v ruském jazyce je míra přejímání vyšší (33 %) a v angličtině naopak nižší než v češtině, celkově 26 %. Jedná se tedy o nezanedbatelnou část, což potvrzuje autorčinu předchozí hypotézu, že slovní zásoba sportu je velkou měrou tvořena lexikálními výpůjčkami z cizích jazyků.

Nejčastějším výchozím jazykem pro češtinu je angličtina. Druhým nejčastějším je němčina. Tento výsledek nebyl natolik překvapivý, vezmeme-li v potaz, že spolu obě země sousedí a dlouhá léta byly součástí jednoho státu. Překvapivým zjištěním však bylo množství lexikálních výpůjček z latinského jazyka. V ruském slovní zásobě najdeme největší počet výpůjček z angličtiny a francouzštiny. Co se týče latiny, jsou na tom oba jazyky víceméně podobně. Angličtina přejímá nejvíce výrazů v dané oblasti z francouzštiny a latiny. V případě latiny je to dokonce více, než v obou předchozích jazycích. Naopak je zde možné pozorovat poměrně malý vliv němčiny. K dosažení cíle práce autorka použila odbornou literaturu z oblasti lingvistiky a výkladové a etymologické slovníky a tímto demonstrovala, že přejatá slova hrají významnou roli v oblasti zkoumaných zimních sportů.

Poslední část práce přináší přehledný slovníček vybraných výrazů týkajících se krasobruslení a ledního hokeje. Z důvodu rozsahu práce byly zpracovány pouze základní pojmy z obou sportů a jejich společného základu. Důležitou pomůckou pro tvorbu slovníku se staly oficiální stránky krasobruslařských federací a také hokejová fóra a fancluby.

Резюме

В теоретической части этой работы автор занималась терминологией связанной со словарным запасом и его составом, также как и способами его обогащения. Автор также перечислила несколько этих способов во всех языках работы. Частью анализа является также рассмотрение самых употребляемых языков для заимствования во всех языках и его сравнение.

Основной целью этой бакалаврской работы является сравнение словарного запаса в области зимних видов спорта, причем автор сравнивает запас спорта чешского, русского и английского языка. Из определенных выражений, рассматриваемых в практической части работы очевидно, что огромное количество слов является заимствованными из другого языка. В чешском языке заимствованные слова представляют без малого одну треть лексики в словаре, конкретно 29 %. В русском общая сумма заимствованных слов чуть выше чешского, в целом 33 %. Наоборот, в английском языке это на пару процентов меньше – 26 %. Эти цифры подтверждают гипотез автора, что заимствованные выражения играют значительную роль в области лексики зимнего спорта.

Самым употребляемым языком для заимствования в чешском языке является английский язык. Вторую строчку занимает немецкий язык. Этот результат не на столько удивителен учитывая факт, что у обеих стран общее прошлое, некоторое время они даже являлись одним государством. Автор была удивлена количеством заимствованных слов из латинского языка. В русском словарном составе можно найти больше заимствований из английского и французского языка. Что касается латинского языка, ситуация в обеих языках похожа. Основными источниками заимствований в английском языке стали французский и латинский язык, причем второй из перечисленных языков значительно больше, чем остальные языки этой работы. Влияние немецкого на английский язык довольно малое. Автор достигла цели с помощью использования научной литературы из области лингвистики, также как толковых и этимологических словарей. Они помогли подтвердить гипотез, что заимствования играют значительную роль в словарном запасе зимнего спорта.

Последней частью работы является наглядный словарь фигурного катания и хоккея. Учитывая огромное количество слов из обеих областей, автор выбрала лишь основные из них, и также добавила некоторые слова их общего

фундамента. Основным источником слов стали интернет-страницы федераций фигурного катания и также форумы хоккея и его фан-клубы.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje v češtině

BARTOŇ, B. a D. HAVRÁNKOVÁ. *Vybrané kapitoly z didaktiky tělesné výchovy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982.

ČEJKA, M. *Česká lexikologie a lexikografie*. Brno: Masarykova univerzita, 1992. ISBN 80-210-0393-6.

FILIPEC, J. a F. ČERMÁK. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. Studie a práce lingvistické.

HAUSER, P. *Nauka o slovní zásobě: Učebnice pro vys. školy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

MÍLOVÁ, J. a R. ŠINKOVSKÝ. *Základní bruslení a bruslařské sporty*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. ISBN 978-80-7435-089-4.

POKORNÝ, L. *Úvod do české lexikologie*. České Budějovice: Pedagogická fakulta, asi 1980.

ŠMILAUER, V. *Novočeské tvoření slov: vysokoškolská příručka*. Praha: SPN, 1971. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

ŠMILAUER, V. *Zásoba slovní a význam slov*. Dotisk prvního vydání. Karlova Univerzita v Praze: Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1953.

TRÁVNÍČEK, F. *Nauka o slovní zásobě*. 2. vydání. Universita v Brně: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., Praha II., 1958.

VACHEK, J. a J. FIRBAS. *Historický vývoj angličtiny: (skripta pro obor diplomového studia)* : určeno pro posl. filosof. fak. 5., dopln. vyd. Praha: SPN, 1966. Učební texty vysokých škol.

VLČEK, J. *Porovnání slovní zásoby ruského jazyka se slovní zásobou českého jazyka: sborník Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy*. Praha: Univerzita Karlova, 1985.

ŽAŽA, S. *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. ISBN 80-210-2058-X.

Tištěné zdroje v ruštině

BEZDĚK, J. a kol. *Posobie po leksikologii ruskogo literaturnogo jazyka: učebnice pro pedagogické fakulty*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1974.

ШАНКСИЙ, Н. М. *Русский язык. Лексика. Словообразование: Посobie для учителя*. Москва: Просвещение, 1975, autorčin vlastní překlad.

Tištěné zdroje v angličtině

PEPRNÍK, J. *English lexicology*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0265-3.

ŠTEKAUER, P. a kol. *Word formation in the World's languages: A Typological Survey*. Cambridge Printing House, United Kingdom: Cambridge university press, 2012. ISBN 978-1-107-53364-6.

Elektronické zdroje v češtině

ČESKO-ANGLICKÝ HOKEJOVÝ SLOVNÍK. *CS Hockey - Nezávislý web převážně o mládežnickém hokeji* [online]. [cit. 26.06.2021] Dostupné z: <http://www.cshockey.cz/blog/cesko-anglicky-hokejovy-slovník/>.

ČKS, ČESKÝ KRASOBRUSLAŘSKÝ SVAZ . *ČKS, Česky krasobruslařský svaz* [online]. Copyright © 2016 by [cit. 26.06.2021]. Dostupné z: <https://www.czechskating.org/vysledky-soutezi/5>.

DEFINICE TRANSLITERACE A TRANSKRIPCE CYRILICE DO ČEŠTINY-CYRILICE.CZ. *Cyrilice.cz (azbuka), o písmu cyrilici, teorie, pomůcky, návody* [online]. [cit. 26.06.2021] Dostupné z: <http://cyrilice.cz/transliterace/>.

'FALEŠNÍ PŘÁTELÉ' (FALSE FRIENDS) - HELP FOR ENGLISH - ANGLIČTINA NA INTERNETU ZDARMA. *Help for English - Angličtina na internetu zdarma, online*. [cit. 26.06.2021] Dostupné z: <https://www.helpforenglish.cz/article/2005121901-falesni-pratele-false-friends>.

HISTORIE ČESKÉHO HOKEJE. *Český hokej*. Úvodní stránka. Český hokej [online]. Copyright © 2017 [cit. 04.07.2021]. Dostupné z: <https://www.ceskyhokej.cz/cesky-hokej/historie-cslh>.

KRASOBRUSLENÍ - PRAVIDLA, SKOKY, INFORMACE. *BetArena.cz*. *BetArena.cz*. Kurzové online sázení 2021. Tipy na sázení [online]. Copyright © [cit. 04.07.2021]. Dostupné

z: https://www.betarena.cz/rubriky/sportovni-clanky/krasobrusleni-pravidla-skoky-informace_1838.html.

KUDY Z NUDY - 50 tipů, kam vyrazit na běžky. *Kudy z nudy - Homepage* [online]. Copyright © 2021 CzechTourism [cit. 26.06.2021]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktuality/10-tipu-kam-vyrazit-na-bezky>.

MYSLIVOST - MYSLIVECKÁ MLUVA. *Myslivost - Home* [online]. [cit. 26.06.2021] Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Pro-myslivce/Informace-pro-myslivce/Myslivecke-zvyky-a-tradice-v-praxi/MYSLIVECKA-MLUVA>.

PIRUETY V ZÁKLONU. *Kraso-skating-estranky.cz* [online]. Copyright © 2021 eStránky.cz [cit. 02.07.2021]. Dostupné z: <https://kraso-skating.estranky.cz/clanky/prvky/piruety/piruety-v-zaklonu.html>.

PIRUETY VE VÁZE. *Kraso-skating-estranky.cz* [online]. Copyright © 2021 eStránky.cz [cit. 02.07.2021]. Dostupné z: <https://kraso-skating.estranky.cz/clanky/prvky/piruety/piruety-ve-vaze.html>.

PŘEKLAD 'CZECH EXTRALIGA' – SLOVNÍK ČEŠTINĚ-ANGLIČTINO. *Glosbe. Glosbe slovník - Všechny jazyky na jednom místě* [online]. [cit. 22.06.2021] Dostupné z: <https://cs.glosbe.com/en/cs/Czech%20Extraliga>.

SKI AREÁLY A SJEZDOVKY - LYŽOVÁNÍ ČESKO / ČR - MAPA. *Ski areály a sjezdovky - lyžování Česko / ČR - mapa* [online]. Copyright © [cit. 03.07.2021]. Dostupné z: <https://www.skiarealy-sjezdovky.cz/>.

SPIRÁLY. *Kraso-skating-estranky.cz* [online]. Copyright © 2021 eStránky.cz [cit. 26.06.2021] Dostupné z: <https://kraso-skating.estranky.cz/clanky/prvky/spiraly/>.

VOJENSKÉ ROZHLEDY - NĚKOLIK POZNÁMEK K TERMINOLOGII V REZORTU MO. *Vojenské rozhledy - Aktuality* [online]. Copyright © 1991 [cit. 17.06.2021]. Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/teorie-a-doktriny/nekolik-poznamek-k-terminologii-v-rezortu-mo-1>.

Elektronické zdroje v ruštině

5 ЭТАП КУБКА РОССИИ - РОСТЕЛЕКОМ МОСКВА 21.11.2017 - 25.11.2017
ЛД МЕЧТА. *Федерация фигурного катания на коньках России* [online].
21.11.2017 [cit. 22.06.2021]. Dostupné z:
<https://fsrussia.ru/results/1718/5etap/index.htm>.

5ETAP2021_PROTOCOL. *Федерация фигурного катания на коньках России* [online]. Copyright © [cit. 22.06.2021] Dostupné z: https://fsrussia.ru/files/docs/competitons/2021/5etap2021_protocol.pdf

БАБЕНКО, Людмила Григорьевна. *Учебно-методический комплекс дисциплины "Лексикология русского языка"* [Электронный ресурс] / Л. Г. Бабенко ; Федер. агентство по образованию, Урал. гос. ун-т им. А. М. Горького, ИОНЦ "Русский язык" [и др.]. — Электрон. дан. (1,25 Мб). — Екатеринбург : [б. и.], 2008.

ВСЕ СПОСОБЫ СЛОВООБРАЗОВАНИЯ (ТАБЛИЦА С ПРИМЕРАМИ). - *Русский язык - правила, орфография, пунктуация, лексика* [online]. [cit. 22.06.2021] Dostupné z: <https://russkiiyazyk.ru/slovoobrazovanie/sposoby-slovoobrazovaniia.html>.

ГБОУ «ЦЕНТР СПОРТА И ОБРАЗОВАНИЯ «САМБО-70». *Главная* [online]. Copyright © [cit. 04.07.2021]. Dostupné z: <http://www.ffkm.ru/info/49-mschools/698-sambo-70>.

КОМАНДА. MOZERTEAM. *Mozerteam. Официальный сайт* [online]. [cit. 22.06.2021], Dostupné z: <https://mozerteam.ru/team>.

ЛЕКСИКА ПО ТЕМЕ «ХОККЕЙ» (РУССКО-АНГЛИЙСКИЙ ГЛОССАРИЙ). *Изучайте английский - сайт для изучающих английский язык, студентов, преподавателей вузов и переводчиков* [online]. Copyright © 2010 [cit. 01.07.2021]. Dostupné z: <https://study-english.info/vocabulary-hockey.php>.

НЕТЯГО Н. В. a spol. *Лексикология современного русского языка : краткий курс для иностранных учащихся : учебно-методическое пособие*. Министерство образования и науки Российской Федерации, Уральский федеральный университет. — Екатеринбург : Издательство Уральского университета, 2016. — 100 с. — ISBN 978-5-7996-1665-6.

РУБЛЕВА, О. Л. *Лексикология современного русского языка*. Владивосток: Издательство Дальневосточного университета, 2004.

САМОТИК, Л.Г. *Лексика современного русского языка: учебное пособие*. Красноярск: Краснояр. гос. пед. ун-т им. В.П. Астафьева. – Красноярск, 2010. ISBN 978-5-85981-400-8.

СЛОВАРЬ ЭЛЕМЕНТОВ ФИГУРНОГО КАТАНИЯ (ПРЫЖКИ, ШАГИ, ВРАЩЕНИЯ). *Фигурное катание* [online]. Copyright © Tulup 2005 [cit. 22.06.2021]. Dostupné z: <https://www.tulup.ru/elements.html>.

СОРЕВНОВАНИЯ. *Федерация фигурного катания на коньках России* [online]. Copyright © [cit. 22.06.2021]. Dostupné z: <https://fsrussia.ru/sorevnovaniya.html?start=140>.

УЧЕНИЦЫ ЭТЕРИ ТУТБЕРИДЗЕ СОВЕРШИЛИ РЕВОЛЮЦИЮ В ЖЕНСКОМ ФИГУРНОМ КАТАНИИ — *Российская газета*. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © [cit. 22.06.2021]. Dostupné z: <https://sportrg.ru/2018/09/12/uchenicy-eteri-tutberidze-sovershili-revoliuciiu-v-zhenskom-figurnom-katanii.html>.

ХОККЕЙ - ЭТО... ЧТО ТАКОЕ ХОККЕЙ. *Словари и энциклопедии на Академике* [online]. Copyright © [cit. 22.06.2021]. Dostupné z: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc3p/317054>.

ХОККЕЙНЫЕ ТЕРМИНЫ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ПОНЯТИЯ. *Hockey Web*. Хоккейная статистика [online]. [cit. 22.06.2021] Dostupné z: <https://hockey-web.ru/hockey-terminy/>.

ЧЕТВЕРНЫЕ ПРЫЖКИ ТРУСОВОЙ ПОПАЛИ В КНИГУ ГИННЕССА — *Российская газета*. [online]. Copyright © [cit. 01.07.2021]. Dostupné z: <https://sportrg.ru/2019/09/15/chetvernye-pryzhki-trusovoj-popali-v-knigu-ginnessa.html>

Elektronické zdroje v angličtině

“I ALWAYS WORK WITH A FRAME”: INTERVIEW WITH ROMAIN HAGUENAUER – SKATING TO MUSIC. *Skating to music – Figure skating: Choreography and music* [online]. [cit. 22.06.2021] Dostupné z: <https://skating-to-music.blog/2021/03/06/i-always-work-with-a-frame-interview-with-romain-haguenaue/>.

6. WORDS AND WORD-FORMATION PROCESSES. *Linguisticsunimet's blog*. *Linguisticsunimet's blog. Just another WordPress.com weblog* [online]. [cit. 24.06.2021] Dostupné z: <https://linguisticsunimet.wordpress.com/words-and-word-formation-processes/>.

ABOUT ROMAIN HAGUENAUER: FRENCH ICE DANCING COACH (1976-). *Biography, Facts, Career, Wiki, Life. PeoplePill: Movers and Shakers from around the globe, past and present*. [online]. [cit. 24.06.2021] Dostupné z: <https://peoplepill.com/people/romain-haguenaue/>.

BOBROVNYK S. M. *Peculiarities of international words translation* / S. M. Bobrovnyk // Одеський лінгвістичний вісник. - 2017. - Вип. 9(3). - С. 49-52. [online] [cit. 24.06.2021] Dostupné z: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2017_9\(3\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2017_9(3)_12).

ICE ACADEMY OF MONTREAL I.A.M. *Head coaches. Ice Academy of Montreal. Académie de glace de Montréal* [online]. 2020 [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: <https://www.iceacademyofmontreal.com/>.

IIHF - SURVEY OF PLAYERS. *IIHF - Home* [online]. [cit. 24.06.2021] Dostupné z: <https://www.iihf.com/en/static/5324/survey-of-players>.

IIHF - WHO WE ARE. *IIHF - Home* [online]. [cit. 24.06.2021] Dostupné z: <https://www.iihf.com/en/statichub/4682/who-we-are>.

ISU EUROPEAN FIGURE SKATING CHAMPIONSHIP 2020 - INTERNATIONAL SKATING UNION, LADIES RESULT. *Isuresults.com* [online]. 25.01.2020 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <http://www.isuresults.com/results/season1920/ec2020/CAT002RS.htm>.

ISU CHALLENGER SERIES 2021: РАСПИСАНИЕ ЭТАПОВ, УЧАСТНИКИ, РЕЗУЛЬТАТЫ, ТРАНСЛЯЦИИ, НОВОСТИ, ДАТА ПРОВЕДЕНИЯ ТУРНИРА. [online]. *Sports.ru* Copyright © 2021, [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: <https://www.sports.ru/isu-challenger-series/>

ISU WORLD FIGURE SKATING CHAMPIONSHIP - PAIRS - SHORT PROGRAM. *ISU - International Skating Union* [online]. 24.03.2021 [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: <https://isu.org/figure-skating/rules/id-handbooks-faq/17597-program-component-chart-id-sp-2019-20-1/file>.

ISU WORLD FIGURE SKATING CHAMPIONSHIP 2021 - INTERNATIONAL SKATING UNION, LADIES RESULT. *Isuresults.com* [online]. 26.03.2021 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <http://www.isuresults.com/results/season2021/wc2021/CAT002RS.htm>.

ISU WORLD FIGURE SKATING CHAMPIONSHIP STOCKHOLM / SWE ERICSSON GLOBE 22.03.2021 - 28.03.2021. *ISU - International Skating Union* [online]. [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: <http://www.isuresults.com/results/season2021/wc2021/>.

ISU WORLD JUNIOR FIGURE SKATING CHAMPIONSHIP 2019 - INTERNATIONAL SKATING UNION, LADIES RESULT. *Isuresults.com* [online].

09.03.2019 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <http://results.isu.org/results/season1819/wjc2019/CAT002RS.htm>

ISU WORLD JUNIOR FIGURE SKATING CHAMPIONSHIP 2020 - INTERNATIONAL SKATING UNION, LADIES RESULT. *Isuresults.com* [online].

07.03.2020 [cit. 2021-7-4]. Dostupné z: <http://www.isuresults.com/results/season1920/wjc2020/CAT002RS.htm>.

LOANWORDS. *Rice University - Web Services* [online]. Copyright © Suzanne Kemmer 2019. [cit. 24.06.2021] Dostupné z: <https://www.ruf.rice.edu/~kemmer/Words/loanwords.html>, autorčin vlastní překlad.

NATIONAL SPORTS OF CANADA ACT. *Justice Laws Website - Site Web de la législation (Justice)* [online]. [cit. 24.06.2021] Dostupné z: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/n-16.7/page-1.html>.

PASALI, N. *The Role of English Borrowings In Modern Russian language* [online]. VOL. X, 2014 [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/The%20role%20of%20english%20borrowings%20in%20%20modern%20russian%20language.pdf. ANALELE ȘTIINȚIFICE ALE UNIVERSITĂȚII DE STAT „B. P. HASDEU” DIN CAHUL, Catedra de limbi moderne.

PIERRE DE COUBERTIN: VISIONARY AND FOUNDER OF THE MODERN OLYMPICS. *Olympics. Olympic Games, Medals, Results & Latest News* [online]. Copyright © [cit. 01.06.2021]. Dostupné z: <https://olympics.com/ioc/pierre-de-coubertin>.

PROGRAM COMPONENTS – SINGLE SKATING, PAIR SKATING, ICE DANCE. *ISU - International Skating Union* [online]. [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: <https://isu.org/figure-skating/rules/id-handbooks-faq/17597-program-component-chart-id-sp-2019-20-1/file>.

S&P/ID REGULATIONS 2016. *Home - International Skating Union* [online]. 2018 [cit. 24.06.2021]. Dostupné z: <https://isu.org/figure-skating/rules/id-handbooks-faq/17597-program-component-chart-id-sp-2019-20-1/file>.

TIME LIMIT. DEFINITION OF TIME LIMIT AT DICTIONARY.COM. *Dictionary.com. Meanings and Definitions of Words at Dictionary.com* [online]. Copyright © Random House, Inc. 2021 [cit. 28.06.2021]. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/browse/time-limit>.

WHY DO THEY SPEAK FRENCH AT THE OLYMPICS CLOSING CEREMONY. Time. TIME. *Current & Breaking News. National & World Updates* [online]. Copyright © 2021 TIME USA, LLC. All Rights Reserved. Use of this site constitutes acceptance of our [cit. 14.06.2021]. Dostupné z: <https://time.com/5174937/french-olympics-closing-ceremonies/>.

WORDS IN ENGLISH: TYPES OF WORD FORMATION. *Rice University -- Web Services* [online]. [cit. 28.06.2021] Copyright © Suzanne Kemmer, Dostupné z: <https://www.ruf.rice.edu/~kemmer/Words/wordtypes.html>.

WORLD STANDINGS - INTERNATIONAL SKATING UNION. *Home - International Skating Union* [online]. Copyright © All rights reserved. International Skating Union [cit. 03.07.2021]. Dostupné z: <https://isu.org/figure-skating/entries-results/standings>.

Tištěné slovníky

MACHALOVÁ, M. *Česko-ruský slovník sportovní terminologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3886-3.

MACHEK, V. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-242-1.

ONIONS, C. T. a spol. *The Oxford dictionary of English etymology*. Oxford: Clarendon Press, 1966. London Books.

REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. 2., nezměn. vyd. Voznice: Leda, 2012. ISBN 978-80-7335-296-7.

Elektronické slovníky

ANGLICKO-ČESKÝ SLOVNÍK. *Lingea. Slovníky Lingea. On-line slovníky, překlady, gramatiky a konverzace*. Lingea [online]. Copyright © Lingea s.r.o., 2017. All rights reserved. [cit. 25.06.2021]. Dostupné z: <https://slovníky.lingea.cz/anglicko-cesky/>.

CAMBRIDGE DICTIONARY. *English Dictionary, Translations & Thesaurus*. Cambridge Dictionary. English Dictionary, Translations & Thesaurus [online]. Copyright © Cambridge University Press 2021 [cit. 28.06.2021]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/>.

DICTIONARY BY MERRIAM-WEBSTER: *America's most-trusted online dictionary*. Dictionary by Merriam-Webster: America's most-trusted online

dictionary [online]. Copyright © 2021 Merriam [cit. 28.06.2021]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/>.

NECHYBUJTE. PORTÁL O ČESKÉM JAZYCE. *Lingea s.r.o. Nechybujte*. Portál o českém jazyce. Lingea s.r.o. [online]. [cit. 28.06.2021] Dostupné z: <https://www.nechybujte.cz/>.

ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY. *Origin, history and meaning of English words. Online Etymology Dictionary*. Origin, history and meaning of English words [online]. Copyright © 2001 [cit. 25.06.2021]. Dostupné z: <https://www.etymonline.com/>.

OXFORD LEARNER'S DICTIONARIES. *Find definitions, translations, and grammar explanations at Oxford Learner's Dictionaries*. Oxford Learner's Dictionaries. Find definitions, translations, and grammar explanations at Oxford Learner's Dictionaries [online]. Copyright © 2021 Oxford University Press [cit. 28.06.2021] Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>.

RUSKO-ČESKÝ SLOVNÍK. *Lingea. Slovníky Lingea. On-line slovníky, překlady, gramatiky a konverzace*. Lingea [online]. Copyright © Lingea s.r.o., 2017. [cit. 28.06.2021] Dostupné z: <https://slovniky.lingea.cz/rusko-cesky>.

ОНЛАЙН-СЛОВАРИ РУССКОГО ЯЗЫКА НА ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКОМ ПОРТАЛЕ ЛГΩ. *Онлайн-словари русского языка на лексикографическом портале ЛГΩ* [online]. Copyright © 2021 lexicography.online [cit. 28.06.2021]. Dostupné z: <https://lexicography.online/>.

С. А. КУЗНЕЦОВ *Большой толковый словарь русского языка* [online]. Первое издание 1998. СПб.: Норинт, 2014 [cit. 25.06.2021]. Dostupné z: <http://www.gramota.ru/slovari/info/bts/>.

СЛОВАРИ И ЭНЦИКЛОПЕДИИ НА АКАДЕМИКЕ. *Словари и энциклопедии на Академике* [online]. Copyright © [cit. 25.06.2021]. Dostupné z: <https://academic.ru/>.

СЛОВАРЬ СИНОНИМОВ РУССКОГО ЯЗЫКА ОНЛАЙН. *Словарь синонимов русского языка онлайн* [online]. [cit. 25.06.2021] Dostupné z: <https://synonymonline.ru/>.